

# *“Det var väl inte så farligt!”*

**En kvalitativ studie av mötet mellan myndigheter och kvinnor som är utsatta för våld i nära relation**

**Av: Nina Lindgren & Nazanin Pazani**

**Handledare: Zhanna Kravchenko**

**Södertörns högskolan | Institutionen för samhällsvetenskaper**

**Kandidatuppsats 15 hp**

**Sociologi C | Hötterminen 2020**



## Sammanfattning

Denna kvalitativa studie ämnar till att undersöka hur kvinnor som utsatts för våld i nära relation upplever bemötandet av myndigheter när de söker hjälp. Myndigheterna som främst ligger till fokus är polismyndigheten och socialtjänsten. Underlaget har insamlats genom semistrukturerade intervjuer där sex kvinnor delat tankar, känslor och upplevelser av mötet med myndigheter efter att de hade utsatts för våld. Studiens teoretiska ramverk är Papakostas (2009) tillit och misstro, Bourdieus (Bourdieu & Wacquant 1992) fält och symboliskt våld samt Goffmans (1998) framträdandet och intrycksstyrningen som har tillämpats som verktyg för att analysera resultatet. Intervjuerna har transkriberats och kodats för att sedermera utvärderas med tematisk analys.

Studiens resultat visar att detta möte är en ömsesidigt förståelse där myndighetens mål till att tillgodose kvinnans behov kan bli svårt om kvinnan inte berättar vad hon behöver. Kvinnas kunskap om myndigheterna påverkar hennes inställning och förväntning av mötet med myndigheten. Vidare framkom att ett negativt upplevt möte och bemötande kan vara tillräckligt för att den redan skambelagda kvinnan ska ge upp och tappa tilliten till att få hjälp från välfärdsstaten.

## Abstract

The aim of this qualitative study is to investigate how women who have been subjected to violence in a close relationship experience the treatment of the authority when they look for help. The authorities that are the focus of this study is the police and social services. The studies data is collected from semi structured interviews with six women who were a part of this violence and have been in contact with these named authorities. The theoretical framework of the study is Bourdieu's (Bourdieu & Wacquant 1992) field and symbolic violence. Papakosta's (2009) trust and mistrust and Goffman's (1998) appearance which has also been applied as a tool to analyze the results. The empirical data is transcribed, coded and evaluated with the help of thematic analysis among which by means of those selected theories, it shows how the experience of a woman from the meeting can lead into trust and suspicion to the committed police and social service authorities. The result of this study makes it clear that a mutual understanding of both sides is an important factor. The authorities' goal is to please the women's needs and requires that women clarify her needs. The knowledge that women have from the authorities is crucial for their attitudes and expectation of the meeting with the authorities. Furthermore, it emerged that negatively experienced meetings and treatment may be enough for the already disgraced woman to give up and lose confidence in receiving help from the welfare state.

**Nyckelord:** *våld i nära relation, intimate partner violence, myndighetskontakt, battered women, myndighetsinsatser, normaliseringsprocess.*

## Populärvetenskaplig sammanfattning

Denna uppsats syftar till att undersöka hur kvinnor i våld i nära relationer upplever kontakten med myndigheter. Därutöver vill vi veta om bemötandet skiljt sig mellan olika myndigheter. För att analysera vårt material har vi använt teorier som handlar om hur makt mellan parter uppkommer och vad som sker vid hanteringen av denna makt. Vi har tagit fram tidigare forskning som visar hur normer, förväntningar och olika särskilt utsatta kvinnors svårigheter med att ta kontakt med myndigheter och hur dessa faktorer påverkar mötet när hjälpen ska ges. I metodavsnittet visar vi hur vi har gått till väga för att samla in material genom intervjuer och vilken målgrupp som inkluderas i studien. Vår ambition är att läsaren skall bli informerad av om myndigheternas insatser och bemötande av kvinnor som utsätts för våld i nära relation hanteras på ett önskvärt sätt. Studiens resultat visar att hur kvinnan uppfattar myndighetens bemötande delvis beror på hennes hantering och förväntning av mötet, men även myndighetens kunskap om kvinnors problematik och bakgrund. Detta gör att mötet mellan den våldsutsatta kvinnan och myndigheten är en ömsesidig förståelse och kunskap om varandra.

## Förord

Vi vill börja med att rikta ett stort tack till våra respondenter då denna studien inte hade kunnat genomföras utan er gedigna medverkan. Tack vare att ni har delat med er så frikostigt av era liv har ni bidragit till ökad kunskap om våldsutsatta kvinnors upplevelse av kontakten med myndigheter. Vi vill givetvis även tacka vår handledare Zhanna Kravchenko som generöst och inspirerande tipsat och väglett oss genom hela studiens process. Vi vill även tacka Helena Englund Hjalmarsson och Sofia Boutsifakos som stöttat oss med språk- och strukturjustering.

Uppsatsens författare har träffats fysiskt vid 6 tillfällen, men fler gånger i veckan digitalt. Vi har varierat i mängd arbetsfördelning mellan studiens moment, men båda har alltid varit delaktiga i hela studiens process.

*Nina Lindgren & Nazanin Pazani*

# Innehållsförteckning

<b><u>1 INTRODUKTION</u></b> .....	<b>1</b>
1.1 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING .....	3
1.2 DISPOSITION .....	3
1.3 BEGREPPSDEFINITIONER.....	4
<b><u>2 TIDIGARE FORSKNING</u></b> .....	<b>5</b>
<b><u>3 TEORI</u></b> .....	<b>8</b>
3.1 TILLIT OCH MISSTRO .....	9
3.2 KAPITAL, FÄLT OCH SYMBOLISKT VÅLD .....	10
3.3 FRAMTRÄDANDET .....	11
3.4 MOTIVERING AV TEORETISKA RAMVERK SAMT BEGRÄNSNINGAR.....	14
<b><u>4 METOD</u></b> .....	<b>15</b>
4.1 URVAL .....	15
4.2 MATERIALINSAMLINGEN .....	16
4.3 ANALYSMETOD.....	18
4.4 FORSKNINGENS ETIK .....	20
<b><u>5 RESULTAT &amp; ANALYS</u></b> .....	<b>21</b>
5.1 KVINNANS DELAKTIGHET.....	22
5.2 MYNDIGHETENS BEMÖTANDE.....	24
5.2.1 ENGAGEMANG .....	25
5.2.2 KOMPENTENSBRIST .....	27
5.2.3 SKULDBÖRDA .....	28
5.2.4 TVÅNGSÅTGÄRD.....	29
5.3 FÖRVÄNTNINGAR.....	31
<b><u>6 SLUTDISKUSSION</u></b> .....	<b>34</b>
6.1 STUDIENS VIKTIGASTE RESULTAT .....	34

<b>6.2 RESULTATDISKUSSION MED JÄMFÖRANDE AV TIDIGARE FORSKNING.....</b>	<b>35</b>
<b>6.3 METODDISKUSSION &amp; TILLFÖRLITLIGHET .....</b>	<b>36</b>
<b>6.4 FÖRSLAG PÅ FRAMTIDA FORSKNING .....</b>	<b>37</b>
<b><u>7 KÄLLOR .....</u></b>	<b><u>38</u></b>
<b><u>8 BILAGOR.....</u></b>	<b><u>41</u></b>
<b>8.1 INFORMATIONSBREV .....</b>	<b>41</b>
<b>8.2 INTERVJUGUIDE .....</b>	<b>42</b>
<b>8.3 KODNINGSSHEMA .....</b>	<b>44</b>

# 1 Introduktion

Våld i nära relation är kanske mer aktuellt än någonsin tidigare då restriktioner av Covid19 pandemin skapar en förhöjd risk för de kvinnor som lever i en våldsamt relation då hon kan bli isolerad med sin förövare (Forte 2020). Tidigare forskning visar att bemötandet påverkar kvinnors möjligheter till stöd, men kunskapsluckan som denna studie bidrar till att belysa är huruvida utsatta kvinnors behov av stöd tillfredsställs eller inte av myndigheternas erbjudande av insatser.

WHO har erkänt mäns våld mot kvinnor som en kränkning av de mänskliga rättigheterna vilket gör det till ett globalt allvarligt folkhälso- och samhällsproblem (NCK 2020). På nationell nivå visar en rapport från BRÅ att anmälningarna om mäns våld mot kvinnor under våren 2020 har ökat med 61% jämfört med statistiskt från förra året (Forte 2020) och 2019 var 97% av alla misstänkta brott i nära relation förövaren män (Brå 2020). Detta allvarliga samhällsproblem medför att var tredje vecka dör en kvinna som befinner sig i en våldsamt partnerrelation, men hur många kvinnor som lever i dessa relationer är svårt att veta eftersom mörkertalet är enormt. Långt ifrån alla brott anmäls (Brå 2016). Kvinnorna som är utsatta vill bara att våldet ska upphöra, de vill inte ha en rättsprocess.

Våld mot kvinnor är dock inget nytt fenomen, men det har under de senaste 40 åren vuxit i den nationella politiska debatten (Hydén, Överlien, Ericson, Wiman, Grönberg 2016, s. 4). För att ta itu med problemet tillsatte regeringen den 20 februari 2014 en särskild utredning där ett av målen är att få mäns våld mot kvinnor att upphöra (SOU 2015, s. 55). Tidigare forskning, bland annat Frenzels (2014) rapport "Brott i nära relationer" visar att offrets tilltro till myndigheter, till exempel polis, vid bemötandet är oerhört viktigt då de utsatta ofta befinner sig i ett mycket stressat läge. Därför är det viktigt att vara lyhörd så att kvinnan inte känner sig missförstådd och att polisen är tydlig med vad som händer, varför det tar tid och tydligt förklara varför ett ärende eventuellt läggs ner. Den vanligaste orsaken till att våld i nära relationer sällan anmäls är att den utsatte bagatelliserar händelsen och väljer att hantera incidenter på egen hand. Socialtjänsten blir således inte involverad (Frenzel 2014, s. 8). Vidare visar statistik från Brottsoffermyndigheten (2014) att 29,1 procent av kvinnorna och 2,4 procent av männen blivit utsatt för våld av sin partner till den grad att det krävts läkarbesök för skadorna.



Stor uppmärksamhet mot detta problem riktades nyligen i dokumentärserien “En våldsam kärlek” där en kvinna ringer till socialjouren och frågar genuint uppriktigt om hon blivit utsatt för våld när hennes make sparkat henne i magen upprepade gånger eftersom hon själv rentav inte vet om handlingen klassas som våld (Jarowskij 2020).

Mellan åren 2005–2007 rapporterades att 42 procent av kvinnorna inte fått sitt behov av stöd och hjälp tillgodosett, medan jämförelsevis tidsperioden 2008–2011 hade siffran minskat till 29 procent (Frenzel 2014). Myndigheterna skall enligt legalitetsprincipen utöva makten under statens lagar. För denna studie är 5 kap. § 11, 2 st. Socialnämnden särskilt ska beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation angeläget. Myndigheternas roll, socialjourens i detta fall, omfattar också medvetandegörandet av problemet för offer och bredare samhället. Då mörkertalet är oerhört stort är det viktigt att belysa detta samhällsproblem så att fler blir medvetna om vad våld i nära relation är och vågar kliva in när tecken uppstår då detta aldrig är acceptabelt. Men det är inte bara en bredare samhällskunskap som behövs för att förbättra möjligheten till att minska våld i nära relation utan även mer kunskap till de myndigheter som blir involverade för att bättre kunna bemöta och hantera ärendena på adekvat sätt.

I de fall socialtjänsten blir involverade är alltså bemötandet av stor betydelse för att skapa trygghet och tillit för den utsatta och att beredskapen måste vara beständig för att bemöta och hantera alla typer av samtal med vilket stöd de erbjuder. När kvinnorna kontaktar myndigheten har våldet i regel pågått under en längre tid och sålunda blivit en del av vardagen för den utsatte, därför kan samtal komma som kan tyckas spektakulära för en utomstående, men där bemötandet måste vara professionellt och fri från skuldbelagda åsikter.

## 1.1 Syfte och frågeställning

Avsikten med denna kvalitativa studie är att förstå kvinnors agerande och upplevelse i kontakten med myndigheter när de söker hjälp på grund av våld i nära relation. Därutöver syftar studien till att undersöka om insatserna som myndigheterna erbjuder kvinnorna motsvarar deras förväntningar och behov av hjälp och stöd, samt om de olika myndigheterna tillgodoser behoven i lika utsträckning.

Studiens frågeställningar är:

- Hur upplever kvinnor som utsätts för våld i nära relation bemötandet från myndigheter?
- Hur upplever kvinnorna att deras behov av stöd blir besvarade av myndigheterna? Skiljer det sig mellan olika myndigheter?

## 1.2 Disposition

När *syfte* och *frågeställningar* är identifierat definierar vi ett par viktiga begrepp som är relevanta för läsarens bakgrundsinformation. Därefter kommer *tidigare forskning* inom våld i nära relation relaterat till problematik till att nå hjälp ge en helhetssyn till läsaren om kunskapen som redan finns samtidigt som de klargör uppsatsens fokus på mötet med myndigheter. Sedan presenteras de *teoretiska utgångspunkterna* från Apostolis Papakostas, Pierre Bourdieu och Erving Goffman som är uppsatsens verktyg för att kunna analysera det empiriska materialet. Därefter redogörs de *metodologiska* utvägar som används i studien i syfte för att redogöra genomförandet av materialinsamlingen och hantering av empirin. I kapitlet *resultat* och *analys* presenteras den sociala och kulturella kapitalets betydelse för att få en rätt bild av mötet med myndigheterna. Vidare visar tidigare forskning att myndigheternas bemötande är avgörande för att kvinnas grundtillit blir bekräftad eller om misstro till att få hjälp istället genereras. Slutligen argumenteras framstående aspekter i *slutdiskussionen* som ger ett omfattande svar till studiens frågeställningar och syfte.

## 1.3 Begreppsdefinitioner

**Våld:** För att förstå definitionen “våld i nära relation” åberopar vi på Brås podd som menar att begreppet våld i nära relation är det som sker inom en parrelation. Detta gäller både relationer som är aktuella, men även de som är avslutade. Det enskilda begreppet våld kan förklaras på flera sätt. Socialstyrelsen (2019) delar in i sex olika kategorier om fysiskt, psykiskt, sexuellt, materiellt och ekonomiskt våld samt social utsatthet. 1) *Fysiskt våld* är när en person misshandlar den andra på ett fysiskt sätt såsom att sparka, knuffa, dra i håret, fasthålla eller slå. 2) *Sexuellt våld* är tvång att göra sexuella handlingar mot dennes vilja. 3) *Psykiskt våld* kan vara handlingar av tydlig eller otydlig hot, kränkningar eller förnedrande mot någon. 4) *Social utsatthet* är när en person hindras från att träffa sin familj, vänner och/eller att delta i sociala aktiviteter. 5) *Materiellt eller ekonomisk utsatthet* innebär att en person medvetet slår sönder den andras egendom eller genom tvång få någon annan att skriva under papper som har negativa konsekvenser för den utsatte. En annan form av ekonomisk utsatthet är en beroendeställning till någon för att tillgodose sina vardagliga behov. 6) *Social utsatthet* är begränsningar och kontroll som våldsutövaren härskar över på den utsatta personens frihet och dennes sociala livsrum (Socialstyrelsen 2019).

**Socialtjänsten:** Den svenska Socialstyrelsen tillämpar Istanbulkonventionen för att förebygga våld i nära relation vilken undertecknades i maj 2014 och aktualiserades i november samma år. Konventionen behandlar de rättigheter brottsoffren har och de stödtjänster som kan erbjudas från socialtjänsten där bland annat skyddat boende och behandlingsprogram för brottsoffren och våldsutövaren infaller. De stater som anslutits skall yttermera erbjuda “kostnadsfri och konfidentiell hjälp från stödverksamheter som tillhandahåller bland annat information, rådgivning och stöd samt skyddat boende eller annat lämpligt tillfälligt boende” (Socialstyrelsen 2016, s. 9-10).

**Socialjouren:** Socialjouren bör finnas i varje kommun och kan ge information om var stöd, hjälp och insatser finns att tillgå. De kan även ge rådgivande samtal, direkt ekonomiskt stöd eller ordna med logi. Socialtjänsten kan även hantera akuta eller långvariga ärenden gällande missbruk, våld i nära relationer eller barn som far illa. Socialjouren är till skillnad från den övriga socialtjänsten kontaktbar under kvällar och helger. För att en social jour skall fungera som bäst är samverkan inom socialtjänsten samt mellan andra samhällsliga verksamheter såsom sjukvård och polis (Fahlberg & Larsson 2018, s. 55).

**En nära relation** avser här att man har, eller har haft, ett partnerförhållande med en flickvän, pojkvän, hustru eller make, oavsett om man är sammanboende eller ej (Brå 2014).

## 2 Tidigare forskning

För att förstå betydelsen av tillit till myndigheterna i kontakten av hjälpsökandet av våld i nära relation är det viktigt att undersöka hur samhällets sociala normer och värderingar kan orsaka skuldbeläggning på kvinnan av hennes hantering av situationen. I detta avsnitt presenteras tidigare forskning på normer som en faktor som hämmar kvinnan från att söka hjälp, men även *självbildens betydelse* för uppfattningen av våldet och de förutsättningar som skapas för att sedermera söka hjälp. När/om ärendet aktualiseras hos *socialtjänsten* får handläggaren den utmanande uppgiften att identifiera kvinnans behov av då de ofta är svårdefinierade. Slutligen kommer denna studie åberopa på en rapport som uppmärksammar oss på att vissa grupper av kvinnor kan vara *särskilt utsatta* för mannens härskartekniker av våldet.

1994 skedde ett paradigmskifte i USA då en ny lag som skulle brottsbekämpa könsbaserad våld (Lagen om våld mot kvinnor/VAWA). Våld i nära relation skulle inte ses som en privat angelägenhet och genererade ett flertal fall av rättegångar mot polis som varit passiva i denna typ av brottsbekämpning. Ett annat inflytande var den nya forskningen och statistik som visade på hur omfattande våldet var. En tredje faktor var en allmän rädsla för brott där politiker använde sin makt för att öka i population bland väljare där de visade statistik av ökade brottsfrekvenser och lovade skärpning av hårdare straff. VAWA tog ett bestraffande förhållningssätt till könsbaserat våld genom att uppmana straffrättsliga systemet att ta ansvar för våld mot kvinnor genom att stödja den utsatte och att gripa, åtala och bestraffa förövaren. Dessutom ledde VAWA till etableringen av kontoret för våld mot kvinnor i USA (Moore & Angela 2020).

För att få ett omfattande stöd förutsätts att myndigheter samverkar. Detta visar en rapport genomförd i Västernorrland då länets myndigheter har som mål för att myndigheter skall samverka. De kvinnor som främst upplever att detta samstämmer med praktiken är de som utsatts för fysiskt våld där polisen först blir inkopplad och kan då dokumentera de synliga skadorna som bekräftar våldet. När socialtjänsten i nästa instans aktualiserar händelsen kan kvinnan få stöd och i vissa fall går händelsen till rättegång (Jarnkvist & Brännström 2019, s. 30).

Ett vanligt förekommande åsikt är att det är den våldsutsattas ansvar att avsluta relationen och att denne blir skuldbelagd av den sociala omgivningens åsikter och normer om hon återvänder till våldsutövaren. Detta gör således att när ansvaret läggs på den utsatta personen blir chansen till hjälp rejält reducerade (Jarnkvist & Brännström 2019, s. 5). Tidigare forskning pekar på att kvinnor som haft kontakt med polis upprepade gånger (kontra *ett* tillfälle) för våld i nära relation tenderar att uppleva att de inte blir betrodda vilket sedermera skapar en misstro från kvinnan till att få hjälp av polismyndigheten (Jarnkvist & Brännström 2019, s. 8). Normer skapar en benägenhet till att gestalta den stereotypa våldsutsatta kvinnan vilket tyder på att de kvinnor som inte motsvarar idealet "oskyldiga offer" riskeras att inte bli tagna på allvar. Detta gör att dessa utsatta individers självkänsla snarare sänks och kan stjälpa dem eftersom de får ytterligare en börda att bära som innebär att de måste bevisa att de är i behov att hjälp (Meyer 2015). Den allmänna bilden av den våldsutsatta kvinnan är att hon är underlägsen mannen, men hennes självbild kan även vara att hon är stark och oberoende av mannen. Självbilden kan emellertid variera beroende på hur länge våldet pågått samt vilken typ av våld som varit mest framträdande. Detta gör således att självbilden kan variera trots samma gärningsman då våldet i regel utvecklas och rekonstrueras.

Utmaningarna med att hjälpen når fram eller att nå fram till hjälpen trots att den i realiteten finns där är åtskilliga. En anledning till att den utsatte inte söker hjälp kan vara att hennes självbild inte överensstämmer med att vara just våldsutsatt. Ett annat problem är att den utsatte inte känner tillit eller förtroende för att söka hjälp av en okänd myndighetsperson. Ett tredje skäl som förhindrar för att få hjälp är att myndigheter inte får kännedom om våldet eftersom offret inte förtäljer om situationen trots att frågan kan ställas direkt från personal. När den våldsutsatte slutligen kontaktar hjälp är bemötande för hennes upplevelse avgörande för om fler anmälningar görs eller kontakt leder till andra myndigheter (Jarnkvist & Brännström 2016).

Avhandlingen *Det besvärliga våldet* (Ekström 2016) visar att socialtjänstens insatser i form av skyddat boende, praktiskt stöd, ekonomiskt stöd och stödsamtal/ behandling varierar i grad mellan kommuner där de största skillnaderna är mellan stöd av samtal eller behandling. Stöd av bostad kan delas upp i tre olika kategorier av behov. *Skyddsbehov* innefattar att kvinnan behöver gömma sig för förövaren då en risk- och/eller hotbild finns i situationen, *stödbehov* är när kvinnan mår såpass dåligt att hon inte är kapabel att bo ensam samt *bostadsbehov* som infaller när kvinnans behov separera från den våldsamme förövaren (Ekström 2016).

Gränslinjen mellan vad socialtjänstens uppdrag är och inte är upplevs från socialarbetare som

diffus och även detta skiljer sig inte enbart mellan kommuner utan även mellan socialarbetarnas egna uppfattningar. Det oklara är uppfattningen om stödet till kvinnor skall ges beroende på om hon är utsatt, har utsatts i en pågående relation eller till de kvinnor som redan har lämnat eller strävar efter att lämna relationen med den våldsamma partnern (Ekström 2019). En ytterligare faktor som skiljer är orsaken till hur socialtjänsten blir involverad. De kvinnor som har barn tenderar att anmäla ur ett barnperspektiv där det avgörande kan vara att hjälpsökandet sker utifrån barnens situation av våldets karaktär. De kvinnor som inte har barn anmäler å andra sidan generellt våldet när skadorna inte längre kan döljas för den sociala omgivningen (Ekström 2014).

Det finns vissa grupper i samhället som behöver mer hjälp och stöd. Ekström (2012) förklarar hur kvinnor som hamnar i våldsamma relationer förlorar sin självkänsla och många gånger tar på sig skulden för att ha orsakat mannens ilska. En vanlig känsla är rädslan för vad som ska hända efter att de lämnar relationen samt svårighet med en beroendeställning till mannen. Våldet är en kontinuerlig och systematisk process och att lämna en våldsrelation blir en ännu större utmaning om det finns gemensamma barn i relationen. Kvinnor som är utlandsfödda, har missbruksproblematik eller med funktionsvariationer är individer som riskerar att bli särskilt utsatta och behöver därför mer stöd från myndigheterna för att kunna lämna relationen. Då utlandsfödda kvinnor vanligtvis saknar socialt kapital och kunskap om var de kan vända sig för att kunna få hjälp. Kvinnor med missbruksproblematik tenderar att skuldbelägga sig själva och anser som oftast att de är inte är värda mer än det situation som de befinner sig i. Om dessa kvinnor har barn finns det vanligen ett motstånd till att söka hjälp hos myndigheter då en rädsla finns för risken att barnen skall bli familjehemsplacerade. Kvinnor med diagnoser eller som är i behov av särskilt stöd känner många gånger en oro för att förlora stöd och hjälp från sina partner och därmed bli utan stöd. Men det finns även andra anledningar till känsla av motstånd till att vända sig till myndigheter. Kvinnor som tidigare har erfarit missnöje med myndighetskontakter eller av annan anledning inte identifierar sig som socialtjänstens målgrupp (Ekström 2012, s. 64).

Mot denna bakgrund kan vi förstå hur normer skuldbelägger de utsatta kvinnornas hantering av våldet och att normalisering av den destruktiva relationen kan förblinda henne. Vi har även fått en förståelse för att långtida påverkan av att utsättas för våld i nära relation kan påverka kvinnan till den grad att hon utvecklar bestående diagnoser, där konsekvenserna kan bli socialt hämmande. Slutligen blir vi varse om att vissa grupper kan vara särskilt sårbara då rädslan att synliggöra våldet medför sanktioner av olika slag.

En studie som genomförts i Kosovo visar att den patriarkala strukturen är den primära faktorn för mäns våld mot kvinnor. Detta då de definierade könsrollerna ger män auktoritet och kvinnor underordnade positioner. Därutöver bidrar den större traditionella familjebildningen till att kvinnor blir även mer sårbara för att bli utsatta för våld och att skammen hämmar kvinnorna till att söka hjälp. Om kvinnan ändå söker hjälp riskerar hon att förlora stödet från sin familj samt att polis, åklagare samt socialtjänst tenderar att beskylla offret för situationen och övertala denne att återvända till förövaren. De två viktiga faktorer som möjliggör detta är: en kultur som accepterar våld mot kvinnor och bristen på ett omfattande system som ger möjlighet till kvinnorna att återintegrera (Kelmendi 2014).

Sammantaget har tidigare forskning visat olika försvårade förutsättningar för att kontakten med myndigheter skall te sig okomplicerat. Den kunskapslucka som denna studie vill belysa är hur bemötandet påverkar kvinnors möjlighet till att få den hjälp som motsvarar deras behov. Genom att synliggöra kvinnornas uppfattning av mötet med myndigheter och brist på stödinsatser som motsvara kvinnornas behov möjliggörs följaktligen en fördjupande studie för att frambringa de eventuella brister som finns i dagsläget.

### 3 Teori

I detta avsnitt presenteras de teoretiska utgångspunkter som har tillämpats som verktyg för att analysera studiens empiriska resultat. Nedan redogörs för de tre förklaringsmodeller som samverkar för att tydliggöra hur utsatta kvinnors uppfattning av kontakten med myndigheter kan skilja sig: Papakostas förklaringsmodell om individens tillit relaterat till kunskap om byråkratin, Pierre Bourdieus teori av fältet samt symboliskt våld och Goffmans dramaturgiska teori om intrycksstyrningen. Dessa tre förklaringsmodeller kommer att analysera materialet.

Papakostas, Bourdieu och Goffman benämner det som vi har valt att kalla för "*område*" på följande vis. Papakostas talar om maktens fördelning i hierarkiska positioner i ett givet *territorium/zon* (Papakostas 2009). Bourdieu förklarar hur kapitalformerna genererar olika grad av makt på *fältet* (Bourdieu 1986). Goffman beskriver *scenen* som området där aktörerna möter publiken (Goffman 1998). I rummet där kvinnorna och myndigheterna möts uppstår områdets hierarkiska positioner. Dessa områden kommer nedan att beskrivas närmare och förklaras hur de olika perspektiven på området förklarar denna studies forskningsfråga.

### 3.1 Tillit och misstro

En av studiens sociologiska teorier som samverkar i analysen är Apostolis Papakostas resonemang om tillit och antitesen misstro. Han menar att för att förstå tillit måste vi även förstå dess motpol misstro för att kunna klargöra dess totala kontext (Papakostas 2009, s. 58). För att ta itu med kausala mekanismer tillämpar Papakostas historisk metod vilket frambringar orsaken som framkallat en bestämd social handling på given tid och plats så att den aktuella verkan kan förstås på rätt sätt (Stinchcombe 2005, s. 1, 5-6). Papakostas visar hur människors tillit till varandra och byråkratin uppkommer och menar att svenska medborgare har högre tillit än exempelvis Grekland. Tilliten till positioner med stor makt är på grund av en genomgripande granskning och kontroll. I denna studie är dessa positioner särskilt myndigheter. För att få tillträde till en position som myndighetsutövare krävs rätt utbildning. Utbildning har granskats på samma sätt som studenternas arbete för att uppnå examen. De som granskar har i sin tur kontrolleras. Detta noggranna system av kontroll och övervakning gör att endast behöriga och sakkunniga skall få tillträde till dessa auktoritära positioner. Papakostas menar att det är just denna kontrollsystem som utgör tilliten till den svenska byråkratin (även om det råder delad mening om detta hos den enskilde). När kvinnorna i denna studie kommer i kontakt med myndigheter finns grundläggande tillit till att myndigheternas funktion är att stödja medborgarna. När upplevelsen till att få det förväntade stödet brister kan tilliten istället omvandlas till misstro (Papakostas 2009).

Papakosta visar denna tillgång till makt genom en metaforisk förklaring av nyckelns symbol. I sociala relationer har endast de pålitliga tillgång till den rätta nyckeln som är till för att låsa in och ut egendomar från att obehöriga. Denna makt är tillika att ha access till olika zoner eller tillgångar och är sålunda hierarkiskt konstruerad. Den fysiska nyckeln har med tiden omvandlats till kort, koder, personnummer, namn och på så sätt blivit implementerad till en del av vår identitet (Papakostas 2009, s. 47). Den organisatoriska gränsbevakningen har sålunda utvecklats till den grad att den är en del av vår identitet. Ett aber med detta är dock att den är villkorad i varje tillitszon. Vidare visar Papakostas hur ett transparensproblem uppstår när den ena positionen inte har access till en given zon samtidigt som den andre positionen har fri åtkomst till hela zonen. Detta kan gestaltas med att myndigheten har en nyckel som ger tillgång till mer information i förhållande till den hjälpsökande kvinnan. I vissa fall har kvinnan dessutom inte försatts i mötet med myndigheten frivilligt. Här tydliggörs hur denna tillit är hierarkisk, enkelriktad och en asymmetrisk variant av tilltro, men verkar bara så länge en fysisk eller social skiljelinje särskiljer grupperna (Papakostas 2009, s. 54-55). Vidare visar



Papakostas att olika nationers byråkratiska struktur är grunden för tillitsgraden, vilket kan förklara varför den som är i behov av hjälp samtidigt kan vara skeptiskt inställd till myndigheterna.

### 3.2 Kapital, Fält och Symboliskt våld

Bourdieu's förklaringsmodell av fältets maktpositioner och symboliskt våld i interaktionen mellan kvinnan och myndighetspersonen kommer att tillämpas under analysen. För att förstå hur tillgången till makt på fältet är, kommer en beskrivning av kapital presenteras.

*Kulturellt kapital* kännetecknas av de olika kulturella och fysiska aktiviteter som en individ engagera sig i. Med andra ord kan kulturellt kapital beskrivas som bildning och förmåga att handla och är alltid i förhållande till ett bestämt *fält*. *Socialt kapital* skapas av objektiva relationer i fältet mellan individers positioner. Här råder liksom kulturellt kapital en osynlig hierarki, men det sociala kapitalet utgörs av positioner för att tillhöra "rätt" socialt nätverk och den "rätta" klasstillhörigheten (Bourdieu 1986, s. 20-26). Individens handling är en symbolisk manifestation av deras värde. Värdet bestäms främst av de som innehar de mäktigaste positionerna på fältet och det är dessa förutbestämda positioner som har auktoritet att bestämma värdet på individens kapitalvolym. Med denna värderade position sätts gränser till andra hierarkiska positioner på det angivna fältet. Tillgången till de olika kapitalformerna definierar klasstillhörigheten och utsänder status av maktförhållanden och är avgörande i samhällets hierarki (Bourdieu 1986 s. 316-317). Olika grad av kapital påverkar individens möjligheter och val av strategierna för att kunna hantera deras livspussel.

Studien kommer även att tillämpa Bourdieus begrepp *Symboliskt våld*, då detta kan förklara hur maktbalansen mellan individen och myndigheterna kan förstärkas. Symboliskt våld är en mjuk form av våld som indirekt utövas av staten mot individen. Det kan innebära olika former av härskartekniker såsom språkbruk, gester och undertoner till att påminna om fältets givna hierarkipositioner och makten det medför. Till skillnad från direkta former av social kontroll som sociologer ofta fokuserar på, sker detta främst genom kulturella mekanismer (Ritzer 2009, s. 437). Detta symboliska våld mot sker i interaktionen mellan individers positioner där det är själva maktbalansen som möjliggör till att symboliskt våld kan förekomma. Denna våldstyp trots att den anses mjuk är ändå mer kraftfull än politisk eller polisiärt våld för att utöva makt (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 166-167). Denna härskarteknik kan bland annat ta

sig uttryck hos socialtjänst och polismyndighet vilket gynnar de redan hierarkiska position som tjänstemän då de genom vad Papakostas menar med strukturell tillit kan utöva deras makt under legalitetsprincipen. Den byråkratiska strukturen både genererar och återskapar de hierarkiska positionerna, vilket gör att maktobalansen mellan redan etablerade makt- och klassförhållanden vidmakthålls (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 140-174). Med Bourdieus förklaringsmodell av hierarkiska positioner på fältet genom rätt kapital kan vi förstå att kvinnornas olika förfogande av resurser möjliggör eller hämmar dem till att förstå och samarbeta med myndigheterna.

### 3.3 Framträdandet

Ovan presenterades Bourdieus konceptualisering av fältets hierarkiska positioner genom omfånget av kapital. Till skillnad från Bourdieus begrepp fält och Papakostas zoner studerade Goffman aktörens regioner och scenen där framförandet och intrycksstyrningen tar plats. För att förstå hur kvinnan beter sig och uppfattar kontakten med myndigheter kommer först den bakre och främre regionen att förklaras för att förstå hur intrycksstyrningen påverkar henne inför framträdandet på scenen mot publiken. Här blir scenen det rum där mötet med myndigheten sker och publiken är således myndigheten.

Individen använder en *främre* och en *bakre region* som speglar dennes offentliga och privata roll och bär liksom aktören kostymer och använder rekvisita anpassat till akten. Likt ett teaterframträdande spelar människan olika roller i de vardagliga interaktionerna med omvärlden vilka bibehålls av sociala föreställningar. Dessa sociala förbindelser sker med intrycksstyrning på den platsen Goffman kallar scenen. Det publiken ser på scenen är individens främre region och det som sker i kulissen och är dolt för publiken är den bakre regionen. I dessa "kulisser" kan aktören vara sig själv utan agerande av någon förväntad roll (Goffman 1998, s. 28-29). Dessa framträdanden i den främre regionen blir inte alltid ärliga då individen tvingas av samhällets förväntningar att skifta mellan flera komplicerade roller (Goffman 1998, s. 29).

Jaget är synnerligen ett viktigt begrepp i Goffmans dramaturgiska teori och är produkten av samspelet som sker mellan publiken och aktör och därmed inte aktörens enskilda egendom. Spegeljaget kan delas upp i tre komponenter där den första förklarar att vi föreställer oss vad vi gör för intryck på andra. Andra komponenten angriper hur vi tror att andra anser om

den aktuella handlingen vi gör, till sist skapar vi oss en självkänsla om vad vi tror att andra bedömer vår handling utifrån det intryck vi skapat, detta kan var till exempel belåtenhet eller skam (Goffman 1998, s. 38-39).

För att få publiken att bete sig på önskvärt sätt manipuleras dem till att få det intryck som aktören vill visa. Sålunda kontrolleras publiken så att eventuella orosmoment till ett avslöjande av oönskad porträttering av oss minimeras. Detta är vad Goffman menar med begreppet intrycksstyrning i vilket sker på den främre regionen som är på scenen inför publiken.

För att publiken skall få det aktören anser är det mest önskvärda intryck måste scenen som är den givna *inramningen* finnas samt en *personlig fasad*. Inramningen kan till exempel vara hemmet där vi generellt förväntar oss att alla individer har sin “trygga borg”, den personliga fasaden är i detta exempel där vi förvänta vara kärleksfulla och avslappnade i relation till vår familj och hem. Vi förväntas således inte ha en yrkesprofessionell roll i vårt hem (Goffman 1998, s. 30-34). Den personliga fasaden kan delas upp i *uppträdande* som visar den sociala statusen och *maneér* som gestaltar den förväntade rollens karaktär på scenen inför publiken. Det kan till exempel vara sättet att prata, föra sig eller hållning. Då vi generellt förväntar oss att maneret och uppträdandet skall samspela blir vi överraskade om ett burdust eller ödmjukt maneér inte samstämmer med uppträdandet.

Den främre regionen tenderar att institutionaliseras och blir därav en kollektiv representation av det som skall framställas. När aktören tar på sig en etablerad roll har vi för vana att välja en signifikant scen för det givna framträdandet vilket gör att vi i regel väljer scen snarare än att själva skapa en. Rollerna skiftar beroende på vilken scen och vilken publik framträdandet har eftersom aktören syftar till att skapa en så fulländad bild av sig själv som möjligt. För att skapa denna idealiserade bild av sig själv är det nödvändigt att dölja mindre önskvärda angelägenheter som sker i förberedelsen i bakre regionen då dessa inte skall avslöjas (Goffman 1998, s. 26-28). Våld i hemmet som är oförenlig med det framträdande på en given scen kan exempelvis döljas genom att synliga skador övertäcks.

Det kan sålunda vara behövligt att mörka de “ohederliga” bakom den porträtterande produkten med en skiljeväg mellan den främre och bakre regionen.

Aktören tillämpar gränser, symboler och koder för att påvisa att de uppträder med domänspecifika manér (Papakostas 2009, s. 46). För att aktören skall uppnå denna utopiska

bild kan denne yttermera vara tvungen att bortse från moraliska normer i samband med uppträdandet. Dessutom ser aktören det oundvikligt att hålla alla förolämpningar, vanheder eller allianser som har avlagt under förberedelsen i hemlighet för att framträdandet skall kunna fullföljas (Goffman 1998, s. 26-28). Aktörerna måste vara disciplinerade, försiktiga och lojala med sina medaktörer vilket publiken eljest kan upptäcka framträdandets backstage där det sannolikt blir svårt för aktören att hemlighetshålla det som pågår i manegen vilket då utmanar framträdandet att fullbordas (Goffman 1998, s. 26-28).

Denna intrycksstyrning kan förklara hur kvinnorna gestaltar den roll som de tror ger den mest fördelaktiga bild av dem där utsatt för våld inte ingår. Därför kan kontakten med myndigheter generera ett motstånd där erbjudande av stöd och insatser inte uppfattas.

Bourdieu, Papakostas och Goffman menar att våra handlingar skiljer sig beroende på vilken domän vi i stunden befinner oss i. Goffman visar hur vi alltid strävar efter att framställa den mest kompletta versionen av oss inför publiken i olika regioner medan Papakostas menar att vi behöver bli betrodda för att ha tillträde till den aktuella zonen som vi vill delta i.

Papakostas tankebanor med maktstrukturen i ett givet territorium går i linje med Bourdieus förklaring av hierarkins uppbyggnad i vad han menar med att makten sitter i att inneha rätt nyckel vilket Bourdieu förklarar med att ha rätt anpassat kapital för att få mer makt i ett givet territorium.

### 3.4 Motivering av teoretiska ramverk samt begränsningar

För att myndigheterna skall kunna bemöta kvinnorna på bästa sätt utifrån deras problematik, krävs kunskap och kompetens om hennes situation. En farhåga är att om bemötandet blir otillräckligt kan missförstånd uppkomma, vilket sedermera kan leda till misstro.

Papakostas (2009) teori om tillit och misstro kan förklara varför en kvinna har inte sökt hjälp och stöd från myndigheterna i våldets begynnelse. Det kan förekomma faktorer i och under mötet med myndigheterna som kan omvandla tilliten till misstro och misstron till tillit.

Bourdieu's (1986) förklaring av tillgång till kapitalformer har valts ut för att kunna förstå kvinnornas bakgrund och möjlighet till att tillämpa de resurser de har för att söka efter hjälp och hur de förstår mötet med myndigheterna. Goffmans (1998) dramaturgiska teori kan ge en lämplig förklaring till kvinnas beteende och fasad när hon befinner sig i en pågående destruktiv parrelation där hon enligt Goffman väljer scenen, vilket sålunda förklarar varför hon kan känna motstånd när kontakten med myndigheter aktualiseras eftersom hennes bakre region åskådliggörs i en scen som i vissa situationer är inte vald av henne. Under pågående period försöker kvinnan att gestalta en fördelaktig fasad framför publiken genom intrycksstyrning trots att det pågår våld i hennes bakre region. Kvinnan gestaltar den mest gynnsamma roll för lämpligt intryck relaterat till publikerna såsom myndigheter. Vidare kan intrycksstyrningen förklara hur kvinnan kan gå in i en försvarsställning och med det uppfatta myndighetskontakten negativt eftersom hon inte är rustad för den givna scenen. Detta kan dock bli vanskligt om kvinnan inte själv är redo för denna kontakt eftersom hon och myndigheterna inte har haft samma chans till förberedelse inför mötet där eventuella insatser skall erbjudas.

Vår ambition med dessa tre teorier är att visa hur intrycksstyrningen i kombination av områdets etablerade hierarki påverkar hennes agerande mot den signifikanta andra, där myndighetskontakt är fokus på i den här studien. Kvinnans agerande på hur hon blir bemött av myndigheten leder oss vidare till vår studies sista teori om tillit och misstro.

Det finns dock en risk med att kombinera teorier som utgår från ett mikro- och makroperspektiv. Utmaningen är att inte låta mikro- och makroperspektiv skapa en oklarhet vilket kan medföra en rörig uppfattning i analysen. Därutöver hade en intersektionell metod möjligtvis tydligare särskilja på en till synes homogen grupp.

## 4 Metod

Då studiens syfte är att förklara och förstå huruvida kvinnor som utsatts för våld i nära relation upplever stöd och hjälp från myndigheterna tillämpas kvalitativa metod genom semistrukturerade intervjuer. Enligt Bryman (2011, s. 368) kan den kvalitativa forskningsmetoden ha ett subjektiv-objektiv-förhållande. Med andra ord kan detta definieras som att författarnas förkunskaper och uppfattningen av forskningsämnet kan ha påverkat förståelse och tolkningen av det insamlade materialet. Bryman (2011, s. 36) menar också att den kvalitativa forskningsmetoden har en konstruktionistiskt synsätt vilket betyder att forskarens bakgrund och tankar kan påverka deras syn och uppfattning av studiens ämne. Tydligare sagt i det konstruktivistiska synsättet forskaren konstruerar och influerar studiens resultat baserade på föreställningarna som denne har vilken även denna studie kan ha blivit påverkat av den synen. Baserad på det konstruktivistiska synsättet förändras sociala fakta ständigt vilket leder till att människor ska få nya förståelse av dem och denna förståelse påverkas av den sociala omgivningen. Studien genomfördes med 6 stycken kvinnor där intervjuerna var mellan 39-51 minuter. På grund av Covid-19 pandemin och restriktioner av minskad smittspridning har intervjuerna valts att genomföras med digitalt. Intervjuerna genomfördes under vecka 48 och 49 2020. Tre av intervjuerna skedde via zoom, två av dem var via messenger och en var med hjälp av whatsapp där vi anpassade intervjuerna efter respondenternas önskan med förutsättning att respondenterna känt sig bekväma med tillvägagångssättet. Grunden av intervjuguiden består av 4 teman med åtta huvudfrågor och individuella följdfrågor. Dessa teman bestod av förhållandet till förövaren och våldets karaktär, hur kontakten med myndigheterna uppkom, hur kvinnorna upplevde att de blev bemötta och vad resultatet av kontakten genererade i.

### 4.1 Urval

Urvalet är ett begränsat antal individer som kan ha betydelse i presentationen av ett fenomen (Aspers 2011, s. 90). En viktig punkt i urvalet av kvalitativa intervjuer är att forskare skall vara observant på sitt val av intervjupersoner (Ahrne & Svensson 2019, s. 39). Detta för att inte riskera att urvalet blir styrt där inkludering av mindre relevanta respondenter tillkommit och på så vis mista och exkludera andra som kan vara av betydelse till studiens syfte.

Denna studie har tillämpat bekvämlighetsurval då några av respondenterna redan fanns i ett etablerat nätverk från författarna. Sedermera fortsattes sökandet efter respondenter via ett snöbollsurval där några intervjupersonerna rekommenderade andra respondenter i deras nätverk vilket kan leda till ett mer homogent studieresultat. Urvalet av intervjupersoner är kvinnor mellan 35-55 års ålder, har barn, bor i Sverige och lämnat en destruktiv relation till förövaren. Respondenterna har i studien blivit tilldelade de fiktiva namnen Anna, Isabell, Linda, Maria, Sara, och Susanna. Relationen med förövaren pågick mellan 1 och 20 år. Under pågående relation med förövaren hade endast Sara akademisk utbildning. Samtliga har upplevde våld under graviditet och har idag barn där några fått missfall mer än en gång på grund av våldet, dock lever ingen av kvinnorna längre tillsammans med förövaren. Av en slump består urvalet av att hälften av kvinnorna är födda utanför Sverige och hälften i Sverige. Samtliga respondenter hade vid tidpunkten av den destruktiva relationen svenskt medborgarskap. Studiens fokus är på hur kapitalformerna skiljdes sig mellan respondenterna vilket gjorde att etnicitet var relativt orelevant. Samtliga respondenter har haft kontakt med polis, flertalet har haft kontakt med socialtjänsten där vuxenenheten och familjeenheten har varit involverade. Samtliga har även sökt läkarvård hos landstinget för fysiska skador.

## 4.2 Materialinsamlingen

I samband med en första kontakt skickades ett informationsbrev för samtycke till respondenterna för att studien skulle kunna aktualiseras (Bryman 2019, s. 137). Genom att vara fysiskt närvarande under intervjuerna öppnas möjligheten till fältanteckningar som syftar till att åskådliggöra vad som sker i rummet, vem som säger eller gör vad och miljöns visuella intryck (Aspers 2013, s. 121) vilket i denna studien var inte helt möjligt att få nytta av det. Trots att fysisk närvaro inte genomfördes kunde vissa visuella anteckningar ändå skapas genom att iaktta ansiktsuttryck och gester. Fördelar med att genomföra intervjuerna digitalt var att mötet kunde ske smidigare då flera respondenter valde att ses mellan arbetspass, vilket hade varit mer tidskrävande vid ett fysiskt möte. Vid ett digitalt möte kunde även intervjuens genomförande ske i ett mindre rum utan att behöva boka lokal. Utmaningarna blev å andra sidan författarnas intryck av den fysiska miljön, minskad uppfattning av empati och nätuppkopplingens negativa påverkan.

Memos är en form av fältanteckningar och fungerar som påminnelser för de begrepp som forskaren fått intryck av (Bryman 2011, s. 520). En av respondenterna var redan från början

planerat att nås via zoom då ett geografiskt avstånd utmanar genomförandet av intervjun till hög grad, men på grund av rådande omständigheter av Covid19 genomfördes samtliga intervjuer digitalt. Valet av intervjuform var att ha några fasta frågor i intervjuguiden, men samtidigt bör intervjuaren ha ett lyhört och flexibelt förhållningssätt till oväntade svar från respondenterna med möjlighet till individuellt anpassningsbara följdfrågor. Därutöver är det en fördel att genom hermeneutisk cirkel växla mellan förståelse och förförståelse under forskningsprocessen gång vilket gynnas av att författarna har ett öppet sinne kombinerat med relevant kunskap (Fangen 2017, s. 49).

Redan under datamaterialets insamlingsprocess påbörjar analysen med teorins hjälp. Teorin kan förstås som en metaforisk skildring av hur analysen av datamaterialet kan komma att se ut (Ahrne & Svensson 2019, s. 208). Studien är genomförd med en abduktionsmetod, vilket innebär att några preliminära teorier fanns innan datainsamlingen, men att nya teorier uppkom i samband med att det empiriska materialet successivt applicerades. Bryman (2011: 22) menar att om författaren har en eller ett par teorier i början av en studie kan insamlingen av det empiriska materialet bli styrd eller påverkat av forskaren vilket kan även ha hänt i denna studie. Båda studiens författare närvarade vid 5 av 6 intervjuer där de kom att spelas in på ljudfil för att därefter transkriberas till textform. Detta då möjligheten till den ena intervjuaren kan koncentrera sig på intervjuguiden och att dialogen blir lättsam och bekväm för respondenterna medans den andra författaren kan lägga uppmärksamhet på observation och anteckningar samt eventuellt fånga upp oväntad information där följdfrågorna kan vara intressanta för studien. Yttermera menar Ahrne och Svensson att visuella uppfattningar av till exempel grimaser och gester lättare kan noteras om intervjuaren delar helheten av stundens empiri (Ahrne & Svensson 2019, s. 49). Intervjuerna började med en intervju där författarna övervägde denna som en pilotintervju i början men sedan skedde inga förändringar i intervjuens struktur och intervjun blev så resultatrik som då bestämdes att ta nytta av den under studiens resultat. Studiens författare har under hela uppsatsprocessen transkriberat intervjuerna omgående då tiden för uppsatsen är begränsad, men även för att kunna påbörja analysen skyndsamt, där möjlighet för att omforma och fördjupa särskilt intressanta frågor för kommande intervjuer. Därutöver fanns även alternativ att utöka intervjuantalet om något relevant skulle framkomma utöver det befintliga materialet (Ahrne & Svensson 2019, s. 53).

Då denna studie är genomförd med intervjuer kom dessa i nästa steg att transkriberas där strukturering av det talade språket skrivs ned med punkter, kommateringar, meningsstrukturer och satsindelningar. Det är just här som första tolkningen av texten kommer av att forskaren



måste tyda till exemplet ett andrum i ett samtal med en punkt, kommatecken, slutet på en information eller dylikt (Ahrne & Svensson 2019, s. 212).

### 4.3 Analysmetod

Ahrne och Svensson (2019, s. 212) påpekar att författaren eller forskaren måste vara observanta på sin egen tolkning av det empiriska materialet och visar detta med tre tolkningsfaser i empirin. Första *primära* fasen som oftast är omedvetna sker av våra sinnesintryck av empirin som måste kategoriseras och konstrueras för att bli väsentligt. Sedermera tolkas de primära tolkningarna i fas två genom *sekundära* tolkningar. Detta kan vara något som observerats som vi delar med oss av i tal-, skrift- eller bildspråk. Detta kan till exempel vara en dialog med någon om en upplevelse vi har haft (Ahrne & Svensson 2019 s. 212). Den sista *tertiära* fasen av tolkningar sker då vi analyserar det empiriska materialet mer konkret. Detta då dess avsikt är att besvara forskningsfrågan med stöd av ett teoretiskt perspektiv (Ahrne & Svensson 2019, s. 213).

Denna studie behandlas ävenledes utifrån tematisk analys vilket Bryman (2011, s. 703-704) menar är en vanligt förekommande metod för att analysera kvalitativa data. Denna metod tar hänsyn till alla dessa förenämnda steg som är grunden i en tematisk analys. Studiens teman behandlar kvinnornas kapitalformer, upplevelsen av bemötandet och dess konsekvens. Studiens analysdel börjar med hur respondenternas hantering och förståelse av myndigheterna påverkar deras uppfattning av bemötandet. Detta ledde sedermera till att graden av tillit och misstro till myndigheterna ökar eller minskas.

Under analysprocessen skapades först ett kodningsschema som bestod av tre huvudrubriker med ett par underrubriker där sedan rubrikerna ändrades utifrån själva resultatet.

Huvudrubrikerna resulterade i "*kvinnans delaktighet*", "*myndighetens bemötandet*" & "*förväntningar*".

Genom att vara uppmärksam på den subjektiva tolkningen av materialet gynnas kodningsprocessen till relevanta teman, vilket slutligen genererar grunden till ökad tillförlitlighet. Den tematiserade analysen började med kodning snarast för att få en ökad förståelse av datan som kunnat gynna studiens teori (Bryman 2011, s. 523) och eventuellt hitta nya teorier. I samband med detta lästes de första handlingarna och fältanteckning en första gång där notering granskades för att mer distinkta och relevanta företeelser framkommer. Vid en andra läsning av materialet antecknades notiser kontinuerligt i

marginalen där kodningen började ta form. Dessa notiser från utskriften kom att i nästa steg granskas och där två ekvivalenta begrepp eller termer framkommit reduceras dessa till ett ord. I nästa steg konstruerades ett par generella teoretiska förslag där försökt till önskvärda länkar av datan mellan de kategorier som producerats. I den tidiga delen av analysen gynnades undersökningen av att författaren försökt vara så innovativ och kreativ som möjligt för att få en gedigen mängd koder, detta då vissa koder kom att gestaltas och blir matnyttiga och andra reduceras framöver (Bryman 2011, s. 525). Sålunda menar Bryman att med tematiska analys söker forskaren efter olika tema i den insamlade datan av intervjuer och observationer tills en typ av mättnad inträffa i de samlade materialet. Hur forskare uppfattar skillnaden mellan teman och kodning skiljer sig. En uppfattning kan vara att anta teman som någonting mer generellt som kan bli uppdelade till olika koder (Bryman 2018, s. 703-704).

Den tematiska analysmetoden består av fyra olika steg: för det första väljer forskaren ut några relevanta kategorier av informationen som kan vara relevant till studien utifrån sin insamlade data, för det andra skriver denne de olika teman som passar in i arbetet baserad på studiens syfte och frågeställningar. Sedan skrivs koder som sedan identifieras i de insamlade materialet från intervjuer och observationer. Därefter försöker forskaren hitta en teoretisk uppfattning av de kodade materialet som kan fungera som teoretisk insats till litteraturen i det fenomenet som ska studeras (Bryman 2018, s. 703-704).

Ett aber är att det empiriska materialet kan bli påverkat om forskarna inte är uppmärksammade med sin subjektiva tolkning och förutfattade meningar, vilket kan resultera i att analysen blir missvisande. Den subjektiva tolkningen kan uppfattas som en sanning av forskarnas bias, men problem med felaktiga fördomar kan emellertid minskas med ett tränat medvetande till hermeneutisk tolkning av empirin (Fangen 2017, s. 53). Då forskaren alltid tolkar respondentens utsagor finns risken för just misstolkning.

Både intervjuare och respondenter kan bli påverkade av olika orsaker under intervjuerna. För att få ut maximal information av respondenterna kan forskaren angripa intervjuerna genom tre olika positioner. *Neopositivistisk*, *genuin mänsklig interaktion* och *den lokala* positionen. Den förstnämnda syftar till att ställa lämpliga och relevanta frågor och att skapa konfidentialitet. Genuin mänsklig interaktion tillämpar istället om tillitsskapande mellan respondenten och intervjuaren. Den sistnämnda positionen betonar att intervjun måste tolkas utifrån den totala kontexten (Ahrne & Svensson 2015, s. 53-54). För att skapa god trovärdighet i studien formulerades intervjuguiden utifrån valda teoretiska utgångspunkter för att sedan analysera det empiriska materialet med teori. Tillförlitlighet avser att få samma resultat om samma studie genomförs ännu en gång med samma respondenter. Denna studie är baserad på

semistrukturerade intervjuer där respondenterna är anonymiserade där två orsaker kan påverka studiens tillförlitlighet negativt. Dels blir det problematiskt att följa upp med nya intervjuer då respondenterna är anonymiserade, men om det mot förmodan ändå praktiskt skulle kunna genomföras finns risken för att upprepningen av samma studie kan ge olika utfall då respondenternas svar är baserade på deras känslor, tankar och erfarenheter vilket i en ny intervjusituation skulle kunna ge andra följdfrågor. Då denna studies syfte är att förstå en mindre grupp på djupet genom kvalitativ metod är den låga tillförlitligheten inte av hög relevans eftersom avsikten inte är att generalisera studiens resultat.

Något som emellertid kan ha betydelse för studiens resultat är att det inte går att reducera risken för misstolkning av socialtjänsten enheter då det går att förnimma att kunskapen om dessa enheter och dess funktion är varierad mellan kvinnorna. Författarna har dock tolkat att kontakt med socialtjänsten där barnen är inblandade har skett av familjeenheten och resterande kontakt har utträttats av vuxenenheten främst av relationsvårdcenter eller motsvarande relaterat till våld i nära relation.

#### 4.4 Forskningens etik

Studien behandlar samtliga etiska aspekter: *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet* (Bryman 2011, s. 131-132). Intervjudeltagarna blev informerade om studiens syfte, att det var helt frivillig att delta i intervjun och att de kunde avbryta när som helst. Deltagarna informerades även om de moment som ingick i studien och att deras integritet respekteras. Intervjupersonerna anonymiseras i studien vilket sålunda innebär att deras namn, ålder och bostadsområde utbytes till fiktiva termer samt att intervjuerna skedde med vederbörandes samtycke. Deltagarna blev informerade om att allt material endast kommer att begagnas i forskningssyfte och att hanteringen av materialet är utom obehörigas tillgänglighet samt att all råmaterialet ska raderas efter att studien slutförts och är godkänd.

“Economic and Social Research Council (ESRC)” är en grundläggande del av undersökningens etikintegritet med fokus på kvalitet av etiska frågor (Bryman 2018, s. 183-185). ESRC består av ett ramverk av sex principer som ingår i forskningsetiken. De sex principer innebär att “forskningen ska utformas, granskas och genomföras på ett sätt som säkerställer integritet, kvalitet och transparens” (Bryman 2018, s. 184). Det finns

forskningsämnen som bör behandlas med förstärkta försiktighetsåtgärder och dessa undersökningar behöver även mer varsam hantering av etiska frågor för att minimera risker för de inblandade personer i forskningens process. I och med att denna studie kan påverka respondenterna emotionellt kommer vi att intensifiera bevakningen av de forskningsetiska riktlinjerna för att kunna stödja respondenternas mående och hantering efter intervjuerna. Bryman (2018, s. 186) menar att kvinnliga forskare kan nyttja sin könsroll för att främja en tryggare relation till studiens kvinnliga respondenter, då möjligheten finns att kunna relatera till det givna samhällsproblemet. Av den anledningen kan kvinnliga författare vara mer lämpad så att trygghet gynnas för de kvinnliga respondenterna där möjligheten till att förtälja livshistorier mer öppet.

Något som var viktigt att beakta var den redan kända kontakten mellan respondent och författare innan intervju då denna etablerade relation eventuellt kunde påverka vederbörandes förhållningssätt. Fördelen var dock att kontakten var mer betryggande vilket gynnade konfidenten, men även att snöbollsmetoden kunde tillämpas. I intervjuens början säkerhetsställde författarna att respondenterna har samtalsstöd att kontakta om deltagandet väckte melankoliska känslor, därutöver återkopplades de ett par dagar efter intervjuerna för att följa upp hur deras medverkan påverkat dem.

## 5 Resultat & Analys

Avsikten med denna studie är att förstå kvinnors agerande och upplevelse i kontakten med myndigheter när de söker hjälp på grund av våld i nära relation. Därutöver syftar studien till att undersöka om insatserna som myndigheterna erbjuder kvinnorna motsvarar deras förväntningar och behov av hjälp och stöd, samt om de olika myndigheterna tillgodoser behoven i lika utsträckning. Tidigare forskning visar att myndighetens bemötande är avgörande för om dessa utsatta kvinnor kommer att fortsätta att söka hjälp. För att få svar på studiens frågor har det empiriska materialet analyserats med tidigare nämnda ramverk. Kvinnorna har tilldelats de fiktiva namnen Anna, Isabelle, Linda, Maria, Sara & Susanna. Kapitlet är uppdelat i 3 underrubriker; *kvinnans delaktighet*, *myndighetens bemötande* och *förväntningar*.

## 5.1 Kvinnans delaktighet

En förutsättning för att myndigheten skall kunna hjälpa den våldsutsatta kvinnan är att de får kännedom om problematiken och vad hon behöver för stöd och insatser. Empirin visar att få denna information många gånger är komplex då flera orsaker påverkar henne till att berätta om hennes privatliv. Här krävs att tillit mellan parterna finns och att kvinnan är redo för att mötet skall bli så givande som möjligt.

“Det blir väldigt känslomässig, när man börjar blotta sig framför dem, vem är de? Jag känner de inte, det är otroligt känslomässigt för att då kommer man till vad fan har vi gjort? Hur länge har vi kunnat leva med den personen och varför har man tillåtit sig att leva med den personen så pass länge, så det är väldigt väldigt känslomässigt och man känner sig dum och svag.” (Maria, 2020-12-03)

Här kan vi förstå hur Marias underordnade position inte har någon nyckel till myndighetspersonen, men att denne har stor tillgång till hennes bakre region (Papakostas 2009, s. 47).

När myndigheten inte får kännedom om våldet reduceras möjligheten till att få stöd eller behov tillgodosedda. Tidigare forskning visar att känslor av konstant rädsla, skuld, skam, och ångest hämmar kvinnorna till att berätta om vad som händer i hemmet (Jarnkvist & Brännström 2016). Med denna kunskap tydliggörs hur utmanande det är att nå dessa kvinnor och att myndigheten måste ha rätt kompetens för att bemöta kvinnan så att rätt information om hennes unika behov framkommer. Sara som hade under tiden som våldsutsatt större kunskap om det svenska välfärdssystemet och högre utbildning är övriga respondenter och hade svårt att identifiera sig med att vara våldsutsatt.

“det var mycket så att känna en väldig skam över liksom, om att prata om det här... och att det här var min verklighet och det var nånting som hände hemma hos mig. Jag kunde inte riktigt acceptera det själv och då kunde jag inte heller få mig prata om det med andra.” (Sara 2020-11-27)

Saras självbild av att inte kunna acceptera sin egen situation i bakre regionen på grund av skam. Detta kan förklara hur mötet påverkas av hennes förmåga att ge bristande information av behov till myndigheter och socialt nätverk (Goffman 1998, s. 38-39). Vidare uppstår även

en osynlig barriär som skapar en skiljevägg mellan hennes bakre och främre region och därmed hämmar att information framkommer (Goffman 2007, s. 110). Vi kan även förstå hur utbrett och etablerad denna uppfattning är i samhället då normer tenderar att gestalta hur den våldsutsatta kvinnan ser ut. Detta kan medföra att de kvinnor som inte motsvarar mottagarens förväntningar på den stereotypa martyrbilden av kvinnan riskerar att inte ta en "avvikande" bild av henne på allvar (Meyer 2015).

Även Maria berättar om hur skammen hindrade henne från att berätta vad hon utsatts för, trots att frågan direkt kom från myndigheten.

"man skäms, man skäms... det var väldigt pinsamt. Och kanske det är därför man söker inte hjälpen eller man berättar inte dessa saker för att det ju en pinsam situation." (Maria  
2020-12-03)

När vi vill att de signifikanta andra skall få det intryck av oss som vi tror är en fördelaktig bild, kan vi dölja saker som vi anser inte är förenat med den bild vi vill ge (Goffman 1998, s. 29).

Empirin visar att kvinnornas kunskap om myndigheternas funktion varierade. I flera fall hade förövaren manipulerat informationen om myndigheterna för kvinnorna så att ett avslöjande om "familjens hemligheter" kommer att ge kvinnan negativa konsekvenser. Detta ledde i sin tur till en skepticism även under mötet. Kvinnor som hamnar i våldsamma relationer förlorar sin självkänsla och många gånger tar på sig skulden för att ha orsakat mannens ilska (Ekström 2012). Annas man hotade henne med att konsekvenserna skulle drabba henne och sonen om hon kontaktade myndigheterna.

"...han sa till mig att när jag tog kontakt med socialtjänsten var det den värsta sak som jag kunde göra, att anmäla min man. Du förstår inte vad socialtjänsten betyder. Så det är fel av mig!" (Anna, 2020-12-04)

Annas man påverkade henne med missriktad information för att hon inte skulle berätta vad som pågick i den bakre regionen och förstärkte på så vis den skiljevägg som fanns mellan den bakre och främre regionen (Goffman 2007, s. 110).

Många gånger hinner eller är inte kvinnan mogen för att förbereda sitt framträdande för den givna scenen vilket ökar den maktobalans mellan kvinnan och myndighetspersonen som redan

finns, eftersom den senare är välförberedd då dessa möten i sker på daglig basis. En utgångspunkt till att förstå hur upplevelsen kan skifta är att känna till att när kvinnorna blir involverade med myndigheter kan följden bli att andra instanser blir inkopplade. Detta har inträffat flera av respondenterna då polis enligt lag måste underrätta socialtjänsten när barn är inblandade. Lagen utgör i detta fall symboliskt våld då myndighetens agerande sker utan kvinnans godkännande (Ritzer 2009, s. 437). Detta symboliska våld sker i den byråkratiska strukturen där myndighetsutövaren har med lagstöd en maktposition över kvinnans enskilda position (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 166-167). Isabelles berättar hur hon reagerade och hanterade sitt första möte med myndigheterna:

“jag tyckte de var jättebra som jag hade med och göra, men tyvärr ville ju jag inte det som hände och att jag motarbetade ju dem. Allt mitt fokus där och då var ju på honom, jag och mina skador och mitt läkande det fanns ju inte. Allt handlade ju om honom. Jag skulle få ut honom från häkte för att han skulle inte bli dömd för det här och jag ringde ju alla. Jag ville inte ens ha min egen målsägandebiträde knappt... jag pratade mer med hans advokat än min egen och försökte och få ut honom. Det gick väldigt fort den gången och jag hann inte riktig med i svängarna där.” (Isabelle, 2020-11-30)

Isabelles reaktion när myndigheter blev inkopplade kan förklaras med att hon inte själv valt scen för det givna framträdandet, vilket hämmade hennes möjlighet till förberedelse (Goffman 1998, s. 26-28). Detta motarbetande kan även ses som försök till att sätta gränser mot “intrång” på sin personliga integritet eller det som sker i den bakre regionen. Papakostas menar att aktören tillämpar gränser för att påvisa att de uppträder med domänspecifika manér (Papakostas 2009, s. 46). Den vanligaste orsaken till att våld i nära relationer sällan anmäls är att den utsatte bagatelliserar händelsen och väljer att hantera incidenter på egen hand (Frenzel 2014).

## 5.2 Myndighetens bemötande

Mötena med myndigheterna väckte många känslor bland kvinnorna där det framkommer att det negativt upplevda bemötanden medfört oönskade konsekvenser. Detta har varit tydligast när kvinnorna känt sig ifrågasatta, misstrodda, förminskade och till och med anklagade. Ur empirin gestaltas att den mest kontraproduktiva påföljden skett när bemötandet från myndigheterna uppfattats som anklagelse till att vara förövare i samband att barnen bevittnat våld då socialtjänsten ansett att kvinnan varit skyldig att skydda barnen från att bevittna

våldet. Följden blir då att ett motstånd snarare uppstår hos kvinnan istället för stöd och samarbete för att hjälpa barnen. Empirin visar att det råder tydlig konsensus mellan kvinnorna av kontakten med specifikt familjeenheten där uppfattningen är att de känt sig anklagade eller upplevt hot om ovälkomna konsekvenser.

### 5.2.1 Engagemang

Kvinnornas upplevelse av kontakten med myndigheter har dock skiljt sig åt markant. Dels beroende av tillgången av kunskap till det givna fältet, men även betydelsen för hur redo hon är för att framträda på en tvingande scen. Därutöver framkommer känslan av stor tacksamhet och tillit eller av förakt och misstro i förhållande till mötet med myndigheten. Sara berättar om sin upplevelse med polisen.

“Han var ju jätteproffsig, han visste ju. Han hade ju stått där ett bra tag och hade hört många såna här historier, det kände jag i alla fall att han kunde liksom sätta ord på mina känslor som jag själv kunde inte göra just då.” (Sara 2020-11-27)

När Sara kommer till polisen och berättar om vad som pågår i hennes privata zon får polisen access till hennes rum. Hur polisen använder denna tillgång påverkar om Sara upplever trygghet eller maktmissbruk. I Saras fall bekräftade polismannen hennes upplevelse av våldet och skapade därmed tillit då han använder makten professionellt och ansvarsfullt (Papakostas 2009, s. 54-55). Men det är emellertid inte bara polisen som har haft inflytande på kvinnornas upplevelse av stöd i hjälpsökandet. Kvinnorna har erfarit ett mindre önskvärt bemötande där upplevelser med polismyndighetens till och med skiljt sig mellan två olika tidsmässiga perioder. Vid något tillfälle beskrivs polisen som väldigt engagerade och hänsynsfull och vid andra möten framställs mötet som betydligt mindre positivt. Kvinnorna upplever mycket eget ansvar till att processen skulle framskrida och att polisen ibland upplevs vara ointresserad av fallet. Andra gången Isabelle var i kontakt med polisen var hennes upplevelse inte lika positiv som den första:

“här du bara har en timme på mig och sitter och gå igenom nio år av... av liksom utsatthet och hon ville inte vara där, det var en söndag och hon ville inte sitta där en söndag och det var liksom väldigt tydligt för mig och när den här timmen var slut och då var hon som att trycka på klockan, nu är du färdigt och tack för idag och smiter ut liksom, så att jag har



två skilda erfarenheter av just polisen och anmäla och förhör och såna saker.” (Isabelle, 2020-11-30)

Isabelle uppfattar polisen som ointresserad vilket kan förklaras genom symboliskt våld. Detta genom språkbruk, gester och undertoner som påminner vem som har makten för att genomföra anmälan. Det är just maktobalansen i interaktionen mellan Isabelles och polishandläggarens positioner som utgör det symboliska våldet (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 166-167). Tidigare forskning pekar på att kvinnor som haft kontakt med polis upprepade gånger (kontra *ett* tillfälle) för våld i nära relation tenderar att uppleva att de inte blir betrodda vilket sedermera skapar en misstro från kvinnan till att få hjälp av polismyndigheten (Jarnkvist & Brännström 2019, s. 8). Anna blev varse om likgiltighet av socialtjänsten engagemang i hennes anmälan.

“Han visade sig så ointresserad av fallet... jag tror inte att han förstod att det var en rättegång på gång. Han bara kom och tittade så ointresserad på min son... han tittade på sin klocka på mobilen och så...” (Anna, 2020-12-04)

När makten från myndighetens missbrukas genom att inte användas ansvarsfullt förekommer symboliskt våld, vilket kan ske med gester eller negligeringar (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 166-167). Kvinnorna berättade att de upplevde att det ekonomiska och latent våldet inte bekräftades eller togs hänsyn, men att det ändå hade stor påverkan på deras mående av relationen. Ur empirin går det även att förnimma att det sexuella våldet innebar så pass hög nivå av skam att kvinnorna många gånger medvetet valt att inte avslöja övergreppen för varken polis, läkare, eller åklagare. Däremot framkommer att enstaka kvinnor berättade att de blivit utsatta för sexuellt våld under utredning i kontakt med relationsvåldscentrum, vuxenheten. Det sexuella våldet framställs ofta inte i kontakten med myndigheter då fokus är det fysiska våldet samt att kvinnorna vissa gånger inte känner till att det är ytterligare ett brott de blivit utsatta för. Bemötandet av det psykiska våldet visar sig variera, men att det främst handlar om att dessa långvariga konsekvenser i regel är svåra att bevisa och fälla förövaren för och av den anledningen läggs åtal av psykiskt våld ner. Sammantaget manifesteras hur upplevelse av kvinnor från bemötandet varierar när de blir bekräftade, förminskade eller där deras trovärdighet blivit ifrågasatt. Empirin har visat att bemötande av arrogans och ointresse framkommit från både polis och socialtjänst, där respondenter beskriver missnöje med hanteringen av bemötandet.

“de ställde bara frågor. Väldigt känslolokalla frågor alltså som, som att jag... nej, jag kunde knappt prata för jag var helt förstörd kan man säga... och hade en bebis i famnen som grät och jag skulle amma honom, och jag hade en liten flicka som grät och hon var i min knä, jag skulle trösta mina barn så det var kaos och jag hörde de att de pratar med sina mobiler och meddelade varandra och noterade varandra och nån antecknade olika saker men jag själv var helt förstörd skulle jag säga...ingen kontaktade mig från varken socialen eller nån annan myndighet, behöver du hjälp? Hur mår du? Ingenting.” (Susanna, 2020-12-02)

Susanna önskade omtanke och tröst som stöd från myndigheten, men kände istället åsidosatt och nonchalerad. När tilliten till att stöd skall finnas att tillgå hos myndigheten riskeras förtroendet att rekonstrueras till misstro (Papakostas 2009, s. 58).

### 5.2.2 Kompetensbrist

Frenzel (2014) visar i sin rapport “Brott i nära relationer” att offrets tilltro till myndigheter, till exempel polis, vid bemötandet är oerhört viktigt då de utsatta ofta befinner sig i ett mycket stressat läge. Därför är det viktigt att vara lyhörd så att kvinnan inte känner sig missförstådd och att polisen är tydlig med vad som händer.

"Nej. Dom var inte så stödjande. Ääääh kommunen sa väl efter att jag hade sökt hjälp hos dom att jag skulle försöka att 'prata ut med honom och lösa situationen'... när jag alltså sökte hjälp för att jag var misshandlad." (Linda, 2020-11-30)

Lindas upplevelde av bemötandet och stödet hon fick från socialtjänsten var ytterst bristfälligt. När myndighetens funktion är att stödja den utsatte och kvinnan inte upplever att detta sker kan misstro uppstå. Linda sökte hjälp i hopp om att kunna lämna förövaren. Här uppstår istället en antites av att hon från det förväntade stödet istället rekommenderar henne att själv lösa problemet (Papakostas 2009, s. 58). Även Anna upplevde sig förbisedd och kände osäkerhet i mötet med socialtjänsten när hon nekades tolk.

“Och jag var själv utan tolk för jag sa ok hur ska jag göra? Ska jag göra på svenska eller på engelska? Jag hade ingen tolk, jag tror att det var att dom ville inte betala pengar. Ääääh... dom sa att ‘vi klara oss jag förstår dig.’” (Anna, 2020-12-04)

När handläggaren har fri access till Annas privata zon och hon i sin tur får ytterligare mindre information om myndigheten sker ett transparensproblem (Papakostas 2009, s. 54-55).

Studiens empiri visar även att förövaren påverkade kvinnorna med negativt missriktad information om myndigheterna och när Susanna kontaktade polisen upplevde hon att de inte tog hennes situation på allvar vid uttryck av att det bara var ett bråk mellan ett par. Detta medförde att hennes oro sedan innan bekräftades när hon inte fick någon hjälp. "...alltså tog han mer makt hemma och sa, ser du även om när du ringer så är de på min sida" (Susanna, 2020-12-02).

Detta förklarar även varför kvinnan redan innan mötet kan vara skeptiskt inställda till myndigheterna som följaktligen påverkade uppfattningen av mötet (Papakostas 2009, s. 54-55). Om kvinnan vid ett första möte upplever ett negativt bemötande riskeras hennes tro på att söka hjälp fler gånger. Bemötande är en viktig aspekt och att ett problem till att våldsutsatta i nära relation inte söker hjälp är att den utsatte inte känner tillit eller förtroende för att söka hjälp av en okänd myndighetsperson (Jarnkvist & Brännström 2016).

### 5.2.3 Skuldbörda

Ovan presenterades hur bristen på kompetens från myndighetens sida påverkade kvinnornas uppfattning av bemötande. Tidigare forskning visar att det finns anledningar till känsla av motstånd för att vända sig till myndigheter. Kvinnor som tidigare har erfarit missnöje med myndighetskontakter eller av annan anledning inte identifierar sig som socialtjänstens målgrupp (Ekström 2012, s. 64). När denna okunskap riktas med anklagan förstärks denna uppfattning av ett starkt negativt bemötande.

“...alltså både B kommun och S kommun bemötte inte mig särskilt väl. Det var ofta man vart ifrågasatt varför man hade stannat så länge. Alltså det vart mycket att man fick skulden för det som hade hänt liksom...” (Linda 2020-11-30)

När den överordnade positionen, som i det här fallet är socialtjänsten, använder sin makt till anklagelser och skuldbeläggning förekommer symboliskt våld (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 166-167).

Av detta bemötande kan vi se hur kompetensen från socialtjänsten brister i kunskap om våld i nära relation eller att handläggaren misstror hennes berättelse. Här ligger fokus istället på att båda vårdnadshavarna är ansvariga för en destruktiv hemmiljö för barnen. Även Isabelle upplevde ett negativt bemötande från familjeenheten där handläggaren tydligt misstror hennes utsatthet och samtidigt skuldbelägger henne.

“jag fick ju höra att det var, jag var svartsjuk för att han hade inlett nya relationer, och aaah... att det var hämnd från min sida och det var jättemycket saker som jag fick höra från dem.” (Isabelle 2020-11-30)

Linda och Isabelle berättar hur myndigheten tydligt uttrycker en skepticism och att de inte fått någon positiv bekräftelse. Om det från början finns en grundtillit till att myndigheterna skall hjälp dem raseras denna tillit och rekonstrueras till misstro då förväntningarna inte lever upp till deras förväntningar (Papakostas 2009, s. 58). Med denna kunskap kan vi förstå hur kvinnornas position av mindre kunskap på myndighetens område och stressfaktorer påverkar myndighetskontaktens hierarkiska positioner. Därutöver kan ett motstånd uppkomma när förväntningarna på stöd omvandlas till dess antites vilket i nästa led omskapar tilliten till myndighetens insatser av stöd och hjälp snarare till misstro (Papakostas 2009). Detta förstärks även av tidigare forskning som visar att utsatta individers självkänsla av värdighet till att få hjälp snarare kan stjälpa dem eftersom de då får ytterligare en börda att bära som innebär att de måste bevisa att de är i behov att få hjälp (Meyer 2015).

#### **5.2.4 Tvångsåtgärd**

Att bli aktualiserad hos en myndighet skapar i sig en maktobalans då myndigheterna får tillgång till kvinnans bakre region, men att myndighetsutövaren endast uppvisar sin profession där inramningen och den personliga fasaden samverkar enligt önskat intryck av handläggaren. Kvinnan däremot tappar även ytterligare makt då hon inte har likvärdig tillgång till kunskap och makt av det givna fältet. Papakostas visar med en metafor av nyckelns makt hur myndighetspersonen har tillgången till information om kvinnan där denna nyckel ger access till att öppna hennes “rum” (Papakostas 2009, s. 47).

“Det var lite mer anklagelse vad gällande relationen istället för att ge stöd till en kvinna som har varit utsatt i flera år. Och sen samtidigt så när man har barn i den åldern, jag behövde få hjälp vad gällande barnen inte skrämna mig att de tar bort dom ifrån mig när jag verkligen försökte lämna mannen.” (Maria, 2020-12-03)

Maria upplevde att socialtjänstens inte använde sin makt till att hjälpa henne och barnen utan istället framkommer känslan av misstro genom skrämstaktik (Papakostas 2009, s. 52-53).

Kvinnan som redan innan kontakten med myndigheten levde i en pågående miljö som utsatt hennes fysiska och psykiska hälsa förstärks då ytterligare oro och rädslor frambringas för att barnen skall bli placerade vilket sålunda löser bostadsproblemet för barnen. Dock utan vårdnadshavare trots moderns behov av bostad för att lämna förövaren. Sammantaget framkallas snarare ett motstånd till samarbete där konsekvensen blir oönskad för samtliga inblandade parter. Lindas förhoppning till att få stöd av familjeenheten blev kraftigt reducerad när hon blev bemött med denna kommentar.

“Om du känner att du inte kan försörja dina barn så kan vi ju LVU:a dom! Så fick jag svar. Och då, det var då jag gav upp. Jag kände att nu ska jag inte ha nån mer kontakt med nån socialtjänst om mina barn.” (Linda 2020-11-30)

Här framkommer hur symboliskt våld brukas från myndighetens maktposition med att skrämna Linda med vad konsekvensen kan bli för henne om hon själv inte kan hantera situationen (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 166-167). Detta går i direkt linje med tidigare forskning där brist på kunskap i mötet med våldsutsatta kvinnor med barn får negativa konsekvenser då ett vanligt förekommande anseende är att det är den våldsutsattas ansvar att avsluta relationen och att denne blir skuldbelagd av den sociala omgivningens åsikter och normer om hon återvänder till våldsutövaren (Jarnkvist & Brännström 2019, s. 5). Det empiriska materialet visar att det råder konsensus i uppfattningen av positiva bemötanden från relationsvårdcentrum, men kvinnorna upplever en antites av mötet med familjeenheten. Vuxenheten, i synnerhet relationsvårdcenter, har bekräftat och synliggjort våldet för kvinnorna där familjeenheten brustit i samtliga av respondenternas upplevelser. Respondenterna har istället känt sig ifrågasatta och skuldbelagda i kontakt med familjeenheten.

## 5.3 Förväntningar

Förväntningarna på hjälpen beror på vilket behov som behöver tillgodoses. Avhandlingen *Det besvärliga våldet* (Ekström 2016) visar att socialtjänstens insatser i form av skyddat boende, praktiskt stöd, ekonomiskt stöd och stödsamtal/behandling varierar i grad mellan kommuner där de största skillnaderna är mellan stöd av samtal eller behandling. Det empiriska materialet visar även flera av kvinnorna var i stort behov av bostad. Detta då önskan var att komma ifrån förövaren för att skydda sig själva och barnen samt att kunna starta ett nytt liv fri från våld. En av respondenterna beskriver att hon först nekades ekonomiskt bistånd samt att insats av permanent boende inte erbjöds. Detta vilket resulterade i att hon under höggraviditet och flera småbarn vände tillbaka till förövaren.

"Jag önskade att vi hade kunnat få landa lite på kvinnojouren och inte blivit utkastade när jag var höggravid... till exempel... ääääh för reaktionen vart ju att vi flyttade tillbaka till honom liksom och jag önskade att dom mer skulle liksom satt ner foten liksom 'nej du ska bo kvar här' och att vi fått bo kvar." (Linda, 2020-11-30)

När Lindas förväntning på att få stöd med bostad blev nekad omvandlades hennes tillit för att kunna få behov tillgodosedda från socialtjänsten till misstro. Då byråkratins struktur är uppbyggd med granskning och kontroller för att sakkunniga positioner skall utföra adekvata insatser på rätt ställen. Det är när en individ förväntar sig att få denna "rätta" insats och detta inte sker som en transformation uppkommer (Papakostas 2009, s. 57-90). En vanlig känsla är rädslan för vad som ska hända efter att de lämnar relationen samt svårighet med en beroendeställning till mannen (Ekström 2012).

Susannas man blev dömd, vilket gjorde att hon hade möjlighet till att bo kvar i lägenheten. Hennes behov var istället främst hjälp med ekonomin och stöd i samhällsstrukturen. Då hon var uppväxt utanför Sverige och att hennes man kontrollerat allt runt henne hade hon ytterst begränsad kunskap i en självständig livsform.

"...de lämnade mig... ekonomisk alltså... hela, alla myndigheterna och jag hamnade då helt ensam i mitt fall, jag visste inte ens var ska jag vända mig för att skaffa mig pengar och betala, jag visste inte ens hur man betalar den här hyran, jag kunde inte språket och var ska vända mig, ingen var som lämnade information där, ingenting, jag lånade från, från vänner och de lånade till med ut pengar för att jag skulle kunna betala för maten exempelvis." (Susanna, 2020-12-02).

Susanna uttrycker känslan av övergivenhet och att hon hade behövt välfärdsstöd. När förväntan på hjälpen från samhället inte infinner sig kan misstro eller skepticism uppstå (Papakostas 2009). Hennes språkbegränsningar gestaltades även i kontakten med myndigheterna. Hon önskade att få hjälp med att bli förstådd och att förstå genom en tolk.

“Om de tyckte att det var brist, eller språket var en brist eller ett hinder för att förstå mig bättre för att hjälpa mig så skulle de ha fått en tolk för mig.” (Susanna, 2020-12-02).

Utan tolk riskeras missförstånd samt att maktobalansen mellan kvinnan och myndighetens förstärks då de har nyckel och tillgång till hennes privata zon, men eftersom kvinnan inte har språket med sig begränsas hennes tillträde till information ytterligare (Papakostas 2009, s. 47). Tidigare forskning visar att utlandsfödda kvinnor som utsätts för våld i nära relation är en grupp samhället som behöver mer hjälp och stöd (Ekström 2012). Sammantaget går det att förnimma att kunskapen om myndigheterna utgör en grundtillit. Denna tillit kan påverka hur kvinnorna uppfattar bemötande från de myndigheter som de kommer i kontakt med vid sökandet efter att få hjälp till att bli fri från förövaren.

Ett annat behov som framkom från intervjuerna i samband med boende var förväntning på juridiskt stöd med önskan om att kunna bo kvar, men hjälp med att omplacera förövaren.

“Det är inte mig ni ska flytta på, ni ska inte rycka upp mina barn, de måste ha sin trygghet, jag tänker inte fuck up mitt jobb. Ni får ta honom, där är problemet, jag är inte problemet. Ni måste plocka honom, emmm... Plocka bort rätt person och det är inte jag.”  
(Isabelle, 2020-11-30).

Isabelle uttrycker att hon vill ha hjälp från myndigheten att omplacera förövaren. Hennes förväntan på myndigheterna var att fokus skulle ligga på förövaren och inte brottsoffret. När hennes förhoppning och tillit till myndigheterna inte resulterade enligt hennes förväntning omskapades förtroendet till misstro (Papakostas 2009, s. 57-90).

Kvinnor upplever i synnerhet att det är det psykiska våldet som blir förminskat av myndighetskontakten eller inte bekräftat och uppmärksammas alls. Ur empirin framkommer även att det fysiska våldet inte alla gånger tas på allvar där Sara fick till sig av en läkare att *“det var väl inte så farlig!”*, detta i samband med att de fysiska skadorna skulle dokumenteras

och fotograferas för att sedan användas som bevis till polisen och rättegång. Flera av kvinnorna har varit med om att deras upplevelse av våldet nedvärderades av myndighetens bemötande där de fått höra att *“det var bara ett bråk mellan ett par”*. Susanna berättar hur hon upplevde bemötandet.

“jag sökte hjälp och polisen kom men gjorde ingenting, de bara tog bilder, pratade med honom och han erkände att han gjorde det och så sa de ok det var bara ett bråk mellan ett par och lämnade och gick, jag blev väldigt arg faktisk för att jag fick ingen hjälp.”

(Susanna, 2020-12-02)

Vi kan förstå detta genom att förklara hur symboliskt våld utövats av polis mot Susanna genom att agera bristfälligt på den allvarliga situationen (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 166-167). Vid flera tillfällen menar respondenterna att förövaren fått större makt i hemmets sluta sfär och kvinnan tappade tillit till myndigheten för att få hjälp när hon tvingats återvända till den våldsamme mannen. Även Linda berättar hur hon fick erfara detta symboliska våld.

“Dom tog ju bilder och hade förhör med mig, men dom la ner utredningen. Så det las ner. Det vart inte allmänt åtal och dom kontaktade mig efter ett halvår och frågade om jag ville driva det vidare och då vågar man ju inte göra det när det har gått ett halvår liksom...” (Linda, 2020-11-30).

Det symboliska våldet utövas genom byråkratins makt mot den enskilde som lämnas helt åt sitt öde och att kvinnornas förväntningar på att få behoven tillgodosedda förbises då myndighetskontakternas insatser inte uppfyller kvinnornas behov av hjälp och stöd. Sammantaget visar empirin att konsekvensen av en icke tillgodosedd upplevelse av myndigheter leder till misstro. Till skillnad från direkta former av social kontroll som sociologer ofta fokuserar på, sker detta främst genom kulturella mekanismer (Bourdieu & Wacquant 1992, s. 166-167). Yttermera kan misstro uppkomma när förväntningar på hjälp från samhällsskyddet (Papakostas, s. 57-90).



## 6 Slutdiskussion

Utifrån analysens resultat av det empiriska materialet har vi fått fram ett överskådligt svar till våra frågeställningar vilket på ett tydligt sätt uppfyller studiens syfte. I detta avsnitt diskuteras studiens resultat i relation till studiens syfte och frågeställningar; “Hur upplever kvinnor som utsätts för våld i nära relation bemötandet från myndigheter?”, “Hur upplever kvinnorna att deras behov av stöd blir besvarade av myndigheterna? och om det skiljer sig mellan olika myndigheter?”. Avsnittet inleds med en presentation av studiens viktigaste resultat som är; *kvinnans delaktighet, myndighetens bemötande och förväntningar*. Därefter diskuteras likheter och skillnader mellan studiens resultat och tidigare forskning. Avslutningsvis för metoddiskussion samt reflektion och redogörelse för förslag till framtida forskning.

### 6.1 Studiens viktigaste resultat

Med studiens insamlade underlag har vi kunnat tolka samtliga respondenternas svar till att grundtilliten, delaktigheten och förtroende för myndigheterna varierat i olika grad. Detsamma gällde uppfattningen av förståelsen och bemötande. Det fanns flera orsaker till att kvinnornas egen delaktighet i mötet med myndigheten. Vi kunde se att detta inte bara skiljdes sig mellan polismyndighet och socialtjänst, utan mellan gång till gång mellan mötet med polis och socialtjänst var och för sig. Det vill säga att uppfattningen av bemötande även mellan interna enheter inom en och samma myndighet där socialtjänstens kompetens och relevanta insatser många gånger var bristfälligt. En stor anledning till en missnöjd upplevelse visade sig vara hur redo kvinnan var för att berätta vad hon varit utsatt för och vad hon behövde hjälp med och myndighetens kunskap på området. När myndigheten inte har förstått kvinnornas problematik och behov av hjälp uppfattades bemötandet som bristfälligt. En annan aspekt som särskilde kvinnornas uppfattning var hur deras grundtillit till myndighetens hjälp blev bekräftad eller inte samt hur skam, normer och självbilden hämmade dem till att berätta. Denna tillit raserades mer eller mindre beroende på graden av det negativa bemötandet. Vidare framkom även att de insatser som erbjöds sällan stämde överens med deras behov vilket många gånger väckte missnöje och misstro. Denna misstro kan även komma att utvecklas och förhöjas om bemötande inte upplevs taget på allvar.

## 6.2 Resultatdiskussion med jämförande av tidigare forskning

Jarnkvist & Brännström (2019) diskuterar problematiken i myndighetens kompetensbrist när ansvaret läggs tillbaka på kvinnorna där de själva skall avsluta relationen med förövaren samt hur normer skapar skuld hos kvinnan om hon återvänder till förövaren. Ekström (2012) redogör för att det finns anledningar till känsla av motstånd för att vända sig till myndigheter och att detta motstånd i synnerhet uppkommer hos de kvinnor som tidigare har erfarit missnöje med myndighetskontakter eller inte identifierar sig som socialtjänstens målgrupp. Tidigare forskning visar även att socialtjänstens insatser i form av skyddat boende, praktiskt stöd, ekonomiskt stöd och stödsamtal/behandling varierar i grad mellan kommuner där de största skillnaderna är mellan stöd av samtal eller behandling (Ekström 2012). Flera av respondenterna uttryckte frustration över att de blivit "tvångsflyttade" till skyddat boende för att bli fri från våldet trots att det inte var de som begått brott. Samtliga respondenter som var i kontakt med våldsrelation centrum (vuxenenheten) erbjöds denna insats, men då behovet främst var ett eget permanent boende motsvarade insatsen inte kvinnornas behov. Denna studies resultat förstärkas av tidigare forskning på dessa punkter, men något som vi inte fått fram från tidigare forskning är vår uppfattning om att kvinnornas upplevda bemötande är tydligast negativt hos socialtjänsten familjeenhet. Kompetensbristen ligger i att kvinnorna tenderar att likväl den våldsamme mannen ses som förövare då hon inte tar ansvaret för att barnen inte skall bevittna våldet. Något vi inte fann i tidigare forskning var hur ordvalens betydelse. Vi uppmärksammade att både polis och socialtjänst uttryckte våldet som "bråk mellan ett par" vid ett flertal tillfällen. Vi resonerade kring det och kom fram till att bråk mellan ett par visar på en uppfattning av att våldet sker mellan två delaktiga parter. Att våld i nära relation inte sker aktivt mellan två eller fler parter tyder på kompetensbrist på området. Våld i nära relation sker som visat i olika former, men är alltid ett övergrepp som är enkelriktat. Mot bakgrund till att förstå att våldet sker på olika vis blir det tydligare att våldet inte är ett bråk när vi exemplifierar med sexuellt våld. Med samtycke inget våld, utan samtycke är det våld.

Sammantaget går denna studies resultat i direkt linje med tidigare forskning av att bemötande påverkar kvinnors möjligheter till stöd. Kvinnornas upplevelse av bemötandet och uppfyllelse av behov varierar baserade på olika myndigheter, enheter och kvinnornas individuella delaktighet. Vi ser dock att tidigare forskning samt samhällsdiskursen primärt fokuserar på mäns våld mot kvinnor när det debatteras om våld i nära relation och att den finns en

kunskapslucka av våldets karaktär i andra familjekonstellationer med bland annat samkönade relationer, men även våld mellan syskon.

### 6.3 Metoddiskussion & tillförlitlighet

För att förstå hur kvinnorna upplevde bemötandet med myndigheterna tillämpades en kvalitativ metod av semistrukturerade intervjuer med stöd av en intervjuguide. Studien syftar följaktligen inte till att generalisera kvinnors uppfattning av bemötandet och deras uppfyllelse av behov. Frågorna i guiden var riktade mot studiens syfte och frågeställningar, men gav oss författaren även en inblick av hur deras bakgrund av våldet de tidigare levde i. För att skapa en trygghet för respondenterna skickades först ett informationsbrev och innan intervjuerna startade säkerhetsställde vi att kvinnorna hade kontakter som de kunde vända sig till om intervjuerna skapade svårhanterade känslor. Dessutom återkopplade vi till dem efter ett par dagar för att följa upp hur de mådde efter intervjun. En del frågor var inte direktkopplade med våra frågeställningar, men ser ändå hur de bidrog till relationsskapande och förståelse för oss av helheten av deras liv. Alla intervjutillfällena var flytande, vilket betyder att intervjuguiden fungerade mer som ett stöd då vi som oftast fick svar på ett flertal frågor utan att ställa själva frågan. Vi är yttermera medvetna om att det ibland uppkom slutna och ledande frågor vilket kan ha påverkat resultatet. Något intressant som vi i efterhand kunde förnimma var att de utlandsfödda kvinnorna var betydligt mer noggranna med att få sin anonymitet bekräftad än de svenskfödda kvinnorna. Den etniska variationen mellan respondenterna uppkom av en slump, men som tillför studien som en positiv aspekt till problematiken då det visar att etnicitet inte är en betydande faktor.

Eftersom endast 6 kvinnor intervjuades är urvalet relativt lågt vilket medfört att resultatet inte är lämpat för att generaliseras, men att de kom från olika klassbakgrund, nationer, utbildningsnivåer och tid tillsammans med förövarna ger oss ändå variation. Vi kan därutöver se vikten med samförståndet mellan oss författare/intervjuare och respondenter då missförstånd, uttryck och otydligheter kan påverka studiens trovärdighet. Vi upplevde även under intervjuerna att hålla sig objektiv var en utmaning. Med det menar vi att det kändes svårt att förhålla sig opartiska till informationen vi fick. Något annat som är högst anmärkningsvärt att lägga fram är att vi i efterhand kunde se att risk för att studiens resultat haft en negativ påverkan är att vi anar att flera av kvinnorna inte kunnat urskilja på socialtjänstens enheter. Vi som intervjuare har försökt att tolka deras möte med socialtjänsten

när barnen varit inblandade som kontakt med familjeenheten och boende samt faktorer som endast varit kopplade till kvinnan varit i kontakt med vuxenenheten eller relationsvåldscentrum. Denna tolkning och all annan tydning i materialet påverkar resultatet, vilket skapar ett medvetande till att tolkningen är subjektivt och kan ge ett annat resultat vid annan tolkning. Även val av teori påverkar analysmetoden och således studiens resultat. Vi har tillämpat tillit och misstro, fält och symboliskt våld samt intrycksstyrningen. Vi har under studiens framväxt tagit bort och lagt till teorier som vi under processen gång känt varit mer passande. Vi har explicit diskuterat huruvida intersektionalitetsteori hade varit ett mer lämpligt alternativ då kvinnorna vid en första anblick upplevt som en homogen grupp. Vi ser emellertid att studiens valda teorier porträtterar studiens frågeställningar på ett adekvat sätt.

## **6.4 Förslag på framtida forskning**

Då våld i nära relation och kvinnoförtryck fortfarande sker kontinuerligt och dessutom pekar på att problematiken ökar i samband med Pandemin gör att ämnet måste lyftas mer för diskussion. Socialnämnden skall enligt lag särskilt ska beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående stödja och hjälpa för att förändra sin situation, men eftersom båda författarna uppfattat en antites till detta ökades vår nyfikenhet till att djupare undersöka ämnet.

Mot denna bakgrund kan det vara intressant att studera vidare för att se ur myndighetsutövarens perspektiv hur behovet uppfattas och se om det där skiljer sig mot de faktiska behoven.

En annan intressant fortsatt studie skulle även kunna vara att genom en kvantitativ undersökning kan frågan om hur många kvinnor som får frågan om vilka behov de har och om dessa tillgodoses mätas, för att sedan kunna generaliseras.

Vi anser yttermera att mer forskning behövs på samkönade relationer.

Mot detta resonemang hoppas vi på att studier på hur stödet till utsatt kvinnor fortsätter att diskuteras och forskas på så att fler kvinnor och barn kan få relevant och verkningsfullt stöd.

## 7 Källor

- Bourdieu, P. (1987). *Distinction, a social critique of the judgement of taste*. Harvard Univ. (talbok)
- Bourdieu, P. & Wacquant, L. (1992). *An invitation to reflexive sociology*. Chicago: Chicago Univ.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.
- Ekström, V. (2012). Inte bara kvinna – Våldsutsatta kvinnor och deras behov av stöd – konstruktioner och komplikationer i svenskt offentligt tryck. *Retfærd. Nordisk juridisk tidskrift* (3), s. 51-68.
- Ekström, V. (2014). Violence against women - social services support during legal proceedings. *European Journal of Social Work*, 18(5), s. 661-674.
- Ekström, V. (2016). *Det besvärliga våldet. Socialtjänstens stöd till kvinnor som utsatts för våld i nära relationer*. Diss. Linköping universitet. Linköping: Univ.
- Ekström, V. (2019). Gränssytor under förhandling – om socialtjänstens ansvar för stöd till kvinnor som utsatts för våld i nära relationer. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 25(3-4), s. 269-286.
- Fahlberg, G. & Larsson, M. (2018). *Socialtjänstlagarna*. Stockholm: Liber.
- Fangen, K. (2017). *Deltagande observation*. Stockholm: Liber.
- Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (2020). *Ökning av våld i nära relationer som en följd av coronapandemin*. Stockholm: Forte. <https://forte.se/nyhet/okning-av-vald-nara-relationer-som-en-foljd-av-coronapandemin/>
- Frenzel, A. (2014). *Brott i nära relationer, en nationell kartläggning*. Stockholm: Brå. <https://www.bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2014-05-09-brott-i-nara-relationer.html>
- Goffman, E. (2007). *Jaget och maskerna*. Smedjebacken: Nordstedt Akademiska förlag.
- Goffman, E. (1998). *Jaget och maskerna*. Smedjebacken: Nordstedt Akademiska förlag.

Hydén, M. Överlien, C. Ericson, C. Wiman, M. & Grönberg Eskel, M. (2016). *Mäns våld mot kvinnor i nära relationer. Forskning i korthet*, (7). Forte. <https://forte.se/publikation/fk-vald/>

Jarnkvist, K. & Brännström, L. (2016). *Våldsutsattas upplevelser av kontakten med myndigheter En intervjustudie med vuxna personer utsatta för våld i nära relationer i Västernorrland*. Sundsvall: Mittuniversitet. <http://miun.diva-portal.org/smash/get/diva2:1059558/FULLTEXT01.pdf>

Jarnkvist, K. & Brännström, L. (2019). *Stories of Victimization: Self-Positioning and Construction of Gender in Narratives of Abused Women*. Sundsvall: Mid sweden university. <https://journals-sagepub-com.till.biblextern.sh.se/doi/pdf/10.1177/0886260516676474>

JAROWSKIJ (2020). *En våldsam kärlek*. <https://www.svtplay.se/en-valdsam-karlek>

Jönsson, A. & Birk, M. (2016). *Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*. Stockholm: Socialstyrelsen. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker/2016-6-37.pdf>

Kelmendi, K (2014). *Domestic Violence Against Women in Kosovo: A Qualitative Study of Women's Experiences*. Kosova: university of Prishtina. <https://journals-sagepub-com.till.biblextern.sh.se/doi/full/10.1177/0886260514535255>

Meyer, S (2015). *Still blaming the victim of intimate partner violence? Women's narratives of victim desistance and redemption when seeking support*. Australia: Monash university. [https://www.researchgate.net/publication/276467060\\_Still\\_blaming\\_the\\_victim\\_of\\_intimate\\_partner\\_violence\\_Women%27s\\_narratives\\_of\\_victim\\_desistance\\_and\\_redemption\\_when\\_seeking\\_support](https://www.researchgate.net/publication/276467060_Still_blaming_the_victim_of_intimate_partner_violence_Women%27s_narratives_of_victim_desistance_and_redemption_when_seeking_support)

Moore, A. & Gover, A (2020). *Violence Against Women: Reflecting on 25 Years of the Violence Against Women Act and Direction for the future*. Washington, DC, USA: Department of justice. <https://journals-sagepub-com.till.biblextern.sh.se/doi/full/10.1177/1077801220949693>

Nationellt centrum för kvinnofrid. (2020). *Mäns våld mot kvinnor- ett globalt perspektiv*. Uppsala: Uppsala universitetet. <https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/mans-vald-mot-kvinnor-ett-globalt-perspektiv/varldshalsoorganisationen-who/>

Papakostas, A. (2009). *Misstro, tillit, korruption - och det offentligas civilisering*. Lund: Studentlitteratur AB.

Ritzer, G. (2009). *Sociologisk teori*. Malmö: Liber.

Ritzer, G & Stepnisky, J. (2015). *Sociologisk teori*. Malmö: Liber.

SFS 2001:453. *Socialtjänstlag*.

SOU (2015). *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck* (SOU 2015:55). Stockholm: Socialdepartementet.  
[https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2015/06/sou-2015\\_55/](https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2015/06/sou-2015_55/)

Socialstyrelsen (2019). *Våld i nära relationer*. <https://www.socialstyrelsen.se/stod-i-arbetet/vald-och-brott/vald-i-nara-relationer/>

Stinchcombe, A. (2005). *The logic of social research*. Chicago: Chicago University.

## 8 Bilagor

### 8.1 Informationsbrev

Hej. Ett stort tack för att du ställer upp i denna intervju.

Vi är 2 studenter från Södertörns högskola som heter Nina och Nazanin och studerar sociologi. Vi skriver en C-uppsats om kvinnors upplevelse av kontakten med myndigheter vid hjälpsökandet av våld i nära relation.

Studien syftar till att utöka kunskapen om vikten av myndighetskontakten för kvinnor som befunnit sig i en nära relation med våld och de insatser som är relevanta för kvinnan.

Intervjun kommer att ske genom inspelning av materialet som sedan kommer att transkriberas till text på dator. Intervjun måste ske samtycke och godkännande för din trygghet. Materialet kommer enbart att användas för forskningens syfte och samtliga personliga uppgifter såsom ditt namn, ålder, ort, arbete eller dylikt blir fiktiva för att anonymiseras. Raw-materialet kommer endast finnas tillgängligt för oss och vår kurshandledare och när studien är färdigställd och godkänd kommer allt raw-material att raderas. Ditt deltagande är helt frivilligt och du får när som helst under intervjun eller efter välja att dra tillbaka ditt deltagande helt och hållet. Detta gäller givetvis även om det är någon specifikt frågan som du inte vill besva.

Tveka inte att höra av dig om du har några frågor.

Stort tack!

Nina Lindgren 070-4851550, granlindgren@hotmail.com

Nazanin Pazani, nazanin\_pazani@yahoo.com



## 8.2 Intervjuguide

### Om intervjupersonen

1, Kan du berätta lite om dig själv? (ålder, ursprung, utbildning, jobb, osv.)

### Om förhållandet

2, Kan du berätta kort om förhållandet och den situation som du hade i din relation? Hur länge var ni tillsammans? Barn?

### Om våldet

3, Hur tog sig våldet uttryck? När började våldet ske? Första gången du tänkte att du var våldsutsatt i relationen? Hur reagerade du då? Vad gjorde du?

### Om stöd och hjälp (kapitalformer)

4, Hur har du upplevt möjligheten att få stöd och hjälp från människor i din omgivning? Har du sökt hjälp från någon? Berätta om händelsen! Har du varit kontakt med någon ideell organisation (t ex kvinnojour, mansjour, RFSL) för att få hjälp? Berätta om händelsen och om bemötandet!

### Myndighetskontakten

5, Har du haft flera kontakter med andra myndigheter gällande våldet?

a, Kan du berätta lite om hur du kom i första kontakt med den myndighet som var relaterad till den våldsrelation som du befann dig i.

- *Vem kontaktade vilken myndighet? Du, granne, släkting, barnen, skolan... polis, sjukvård, socialtjänsten?*

b, *Hur kändes det att myndigheten fick kännedom om våldet?*

*c, vad var det som gjorde att du inte kontaktade myndigheterna tidigare/vad var det avgörande för att du kontaktade myndigheten?*

*d, vad var din ambition med kontakten?*

6, Hur skulle du beskriva att du själv var i för sinnesstämning vid mötet?

- *Chockad, arg, ledsen, panikslagen, deprimerad...*

### **Upplevelsen**

*7, a, hur upplevde du kontakten med utredaren/handläggaren av ärendet?*

*b, var det flera olika instanser som var involverade i ärendet? (mottaget, utredningsenheten-familjerätt-vuxenenheten/antivåldcenter)*

*c, Hur hade du önskat att den första kontakten skulle ha sett ut?*

- *Hade du hellre önskat ett bemötande av en kvinna, ålder, etnicitet/språk, attityd mm?*

*d, Kan du beskriva din känsla som du hade efter första besöket?*

8, Om du/ni fick några insatser beviljade var det något som myndigheter erbjöd eller frågade du/ni om vad som fanns?

*a, hur upplevde du att erbjudandet/na passade dina/era behov?*

*b, Upplever du att alla i familjen blev erbjuden stöd?*

*c, hur upplevde du insatsen/insatserna (motsvarade de dina förväntningar)?*

9, Hur hade den första kontakten med myndigheten kunnat förbättras för dig?

10, Hur upplever du att myndighetskontakten besvarade din upplevelse av olika typer av våld? (tex ignorerade dom det ekonomiska våldet och fokuserade mest på det fysiska)

*a, kände du att dina behov av stöd utifrån våldstyp blev taget på allvar?*

## 8.3 Kodningschema

1. Kvinnans delaktighet
2. Myndighetens bemötande
  - 2.1. Engagemang
  - 2.2. Kompetensbrist
  - 2.3. Skuldbörda
  - 2.4. Tvångsåtgärd
3. Förväntningar